

მაქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს

ბრძანებათა და ინსტრუქციათა

პრეპეზული СБОРНИК

ПРИКАЗОВ И ИНСТРУКЦИЙ

Министерства просвещения Грузинской ССР

7

ივლისი

რედაქტორი უწ. ოზოლაძე
კორექტორი ე. აგლაძე

შეღმწერილია დასაბეჭდად 23/VII-62 წელი. ანაწყო-
ბის ზომა 6X10. ქალაქის ზომა 60X84. სასტამბო
ფორმათა რაოდენობა 4,75.

ფასი 10 კპ.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1962 წლის 15 ივნისის ბრძანება

საყოველთაო განათლების კანონის განხორციელების ღონისძიე-
ბათა შესახებ

აღენიშნავ, რომ ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ მიღებული კანონის საფუძველზე ამ უკანასკნელი სამინისტროს წლის განმავლობაში საქართველოს სსრ-ში მრავალი ღონისძიება განხორციელებული.

დიდი ნაბიჯებია გადადგმული, კერძოდ, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ფინანსური და ნივთიერი ბაზის გაძლიერებისა და მათი ორგანიზაციული განმტკიცების მიმართულებით: მიმდინარე წელს 1958 წელთან შედარებით რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ბიუჯეტი გაზრდილია 15. 2%-ით; 1960—1961—1962 წ. წ. სასკოლო მშენებლობისათვის გათვალისწინებული ასიგნობანი თითქმის ათჯერ აკარბებს 1956—1957—1958 წლებში ამავე მიზნით დახარჯულ თანხებს; უკანასკნელი ოთხი წლის განმავლობაში სასკოლო მშენობათა ფართობის ფონდს შეემატა 47196 მოსწავლის ადგილი; ამავე დროის განმავლობაში ახლად იქნა გახსნილი 50 სკოლა-ინტერნატი; მნიშვნელოვნად იქნა გადიდებული აგრეთვე სოფლის ადგილებში რვაწლიანი და საშუალო სკოლების ქსელი.

სასკოლო ქსელის ზრდისა, მისი ნივთიერი ბაზის განმტკიცებისა და სკოლა-ინტერნატების ორგანიზების შედეგად რესპუბლიკაში შეიქმნა საიმისო პირობები, რათა სასკოლო ასაკის მოზარდთა დიდი უმრავლესობა ამთავრებდეს არა რვაწლიან სკოლებს, არამედ განაგრძობდეს სწავლას საშუალო სკოლების უფროს—IX—X—XI კლასებში. ამის შედეგად რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა კონტინგენტი საგრძნობი რაოდენობით იზრდება: 1961—1962 სასწავლო წელს საქართველოს სსრ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სწავლობდა 50341 ბავშვითა

და მოზარდით მეტი, ვიდრე 1957—58 სასწავლო წელს, ^{ერყვეწული} ბრძოლა დაწყებითი კლასების მიმართ გამოიხატება 10, 2% -ით, ხოლო V—XI კლასების მიმართ—10, 3% -ით.

მიუხედავად ამისა, რესპუბლიკაში, მთლიანად ^{შეზღვეული} მოზარდთა საყვარელი ფილებლად სრულდება საქართველოს სს რესპუბლიკაში ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ კანონის ის მუხლი, რომელიც ითვალისწინებს ქალაქად და სოფლად რვაწლიანი საყოფელთაო განათლების განხორციელებას უკლებლივ ყველა მოზარდის მიმართ. ქალაქებისა და რაიონების უმრავლესობაში სასკოლო ასაკის ბავშვთა და მოზარდთა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში ჩაბმის გეგმა არ სრულდება, ხოლო ცალკეულ რაიონებში ამ მხრივ ძალზე მცირე მდგომარეობაა.

ორი უკანასკნელი წლის მანძილზე მოსწავლეთა კონტინენტის გეგმას საგრძნობი დანაკლისით ასრულებენ, კერძოდ, აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ რესპუბლიკები, სამხრეთ ოსეთის ა/ოლქი, ქ. ფოთი, ახალქალაქის, ახმეტის, დმანისის, დუშეთის, ყაზბეგის, ლაგოდების, ლენტეხის, მარნეულის, მცხეთის, თეთრიწყაროს, თიანეთის, წალენჯიხის, წითელწყაროს, ჩოხატაურის და სხვა რაიონები.

გასულ, 1960—61 სასწავლო წელს საყოველთაო განათლების გეგმა რესპუბლიკაში შესრულებული იქნა 98, 2% -ით; მიმდინარე, 1961—1962 სასწავლო წელს გეგმით სკოლებში ჩაბმული უნდა ყოფილიყო 702363 ბავშვი და მოზარდი, ფაქტიურად ჩაბმულია—695971, ე. ი. 6392 ბავშვით ნაკლები. ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემებით მიმდინარე სასწავლო წლის დასაწყისისათვის სკოლებში არ იყო ჩაბმული: აჭარის ასს რესპუბლიკაში—1093 ბავშვი, აფხაზეთის ასს რესპუბლიკაში 976, სამხრეთ ოსეთის ა/ოლქში—622, ქ. ფოთში—222, ბოლნისის რაიონში—382, ყვარლის რ.—350, მარნეულის რ.—542, თეთრიწყაროს რ.—364, წალკის რ.—238, ცხაკაიას რ.—222, ლაგოდების რ.—263, სამტრედიის რ.—318, ახალციხის რ.—217, აბაშის რ.—113, ონის რ.—180, ორჯონიკიძის რ.—116, საგარეჯოს რ.—140, ხობის რ.—114, ცაგერის რ.—175, ლენტეხის რ.—125, ყაზბეგის რ.—139, დუშეთის რ.—104, გორის რ.—141, გეგეჭკორის რ.—211, ახმეტის რ.—166 და ა. შ. მაგრამ ეს მაჩვენებლები 1961—1962 სასწავლო წლის მიმართ მხოლოდ ნაწილობრივ ასახავს მდგომარეობას, რადგან ამას ემატება წლის განმავლობაში განთესილი მოსწავლეები, რომელთა რაოდენობა ძალზე დიდია. დაუზუსტებელი ცნობების მიხედვით მარტო 1960—1961 სასწავლო წლის განმავლობაში რესპუბლიკის

სკოლებს არასაპატიო მიზეზით ჩამოსცილდა 19667 მოსწავლე; ამ-
 თვან, აფხაზეთის ასს რესპუბლიკაში—1654, აჭარის ასს რესპუბ-
 ლიკაში—1798, სამხრეთ ოსეთის ა/ოლქში—1042, ახალქალაქის რა-
 იონში—679, ლაგოდეხის რაიონში—1092, მარნეულის რ.—781,
 თეთრიწყაროს რ.—508, წალკის რ.—555, ახმეტის რ.—426, გიშე-
 კორის რ.—343, გორის რ.—772 და ა. შ.

წლების განმავლობაში ცალკეული სკოლებიდან განთესილი ბა-
 ვეშებისა და მოზარდების ერთეულები რესპუბლიკის მასშტაბით
 ათასებს შეადგენდნენ, რაც მკაფიოდ დასტურდება 1-ლ კლასში
 ჩაბმულ მოსწავლეთა კონტინგენტის რვაწლიანი სკოლის ფარგლე-
 ბში შენარჩუნების შესახებ არსებული ციფრობრივი მონაცემებით.
 მაგალითად, 1955 წელს პირველ კლასში ჩაბმულ 84.527 ბავშვი-
 დან მიმდინარე სასწავლო წელს VII კლასში სწავლობს 64983 ე. ი.
 საყოველთაო განათლების ასაკის მოზარდთა მხოლოდ 76,9%, ანუ
 77 მოზარდი ყოველ ას სულზე. ამ მხრივ განსაკუთრებით არადამა-
 კმაყოფილებელი მდგომარეობაა სამხრეთ ოსეთის ა/ოლქში, სადაც
 1955 წელს 1 კლასში ჩარიცხული 2891 ბავშვიდან ამგამად VII
 კლასში სწავლობს მხოლოდ 1646 (55,9%), თეთრიწყაროს რაიო-
 ნში—1183 ბავშვიდან—677 (57,2%), წალენჯიხის რაიონში—806
 ბავშვიდან—450 (55,8%), ახმეტის რაიონში—1030 ბავშვიდან—
 637 (61,8%), ბოლნისის რაიონში 1296 ბავშვიდან—653 (50,3%),
 დმანისის რაიონში—1055 ბავშვიდან—623 (59%), მარნეულის რა-
 იონში—2020 ბავშვიდან 1053 (52,1%) და ა. შ.

განთესვის უფრო დიდი პროცენტი მოდის V, VI, VII კლასე-
 ბზე. ასე, მაგალითად, მიმდინარე სასწავლო წელს რესპუბლიკის
 სკოლების V კლასებში გეგმით უნდა სწავლობდეს 81500 მოსწა-
 ვლე, ფაქტიურად სწავლობს 77219, ანუ 4281 ბავშვით ნაკლები;
 V კლასებში წელს სწავლა არ გაუგრძელებია: სამხრეთ ოსეთის
 ა/ოლქში—142 ბავშვს, მარნეულის რაიონში—703, ბოლნისის რაი-
 ონში—102, დმანისის რაიონში—88, დუშეთის რაიონში—78, კას-
 პის რაიონში—47, ცაგერის რაიონში—86, ყვარლის რაიონში—37,
 გორის რაიონში—50, ყაზბეგის რ.—25, ხაშურის რ.—25. დიდი
 რაოდენობით ტოვებენ მოსწავლენი VI—VII კლასებსაც. მაგალი-
 თად, 1959—60 სასწავლო წელს VI კლასებში აღარ განაგრძო სწა-
 ვლა წინა სასწავლო წელს მეხუთე კლასში მყოფ მოსწავლეთაგან
 5314, ხოლო VII კლასებში წინა სასწავლო წელს VI კლასში მყო-
 ფი მოსწავლეებიდან—5764. უკეთესი სურათი არ არის ამ მხრივ
 არც 1961 და 1962 წლების მიმართაც.

თუმცა მასობრივი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებიდან გან-
 თესილი მოსწავლეების გარკვეული ნაწილი სწავლას აგრძელებს სა-

ლამოს (ცელის) ზოგადსაგანმანათლებლო მოზრდილთა განათლების სისტემის სკოლებში, მაგრამ მათი რიცხვი იმდენად მცირეა, რომ განთესვის ანაზღაურებას სანახევროდაც ვერ ახდენს. 1959-1960 წლის სასწავლო წელს ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მხოლოდ 23.897 მოსწავლიდან მოზრდილთა განათლების სისტემის სკოლებში სწავლა განაგრძო მხოლოდ 4.129 მოსწავლემ. ანალოგიური მდგომარეობაა სხვა წლებშიც.

ამასთან, მოსწავლეთა დიდი დენადობის და საგრძნობი განთესვის გამო, ზოგ შემთხვევაში ადგილი აქვს ამ ტიპის სკოლების დახურვის ფაქტებს; ასე, მაგალითად, მიმდინარე, 1960—1962 სასწავლო წელს დაიხურა მარნეულის რაიონის დიდი მულანლოს, თერთიწყაროს რაიონის დუმანისის და ქოსოლარის სოფლის ახალგაზრდობის სკოლები.

რვაწლიანი საყოველთაო—სავალდებულო განათლების კანონის განხორციელებას მნიშვნელოვნად აბრკოლებს ის ვარემოება, რომ დღემდე სავსებით არა საკმარისად არის გაშლილი სპეციალური ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ქსელი ყრუ-მუნჯი, უსინათლო და სხვა გონებრივი დეფექტის მქონე ბავშვთათვის. ამ კატეგორიის ბავშვთა და მოზარდთათვის არსებულ სკოლებში 1960—61 სასწავლო წელს გაერთიანებული იყო მხოლოდ 680 მოსწავლე, ხოლო მათ გარეშე დარჩენილი იყო სულ მცირე 1500-მდე ბავშვი და მოზარდი.

ასეთი დიდი ჩამორჩენა საყოველთაო რვაწლიანი განათლების განხორციელების საქმეში მრავალი მიზეზით არის გამოწვეული. პირველ რიგში იგი იმის შედეგია, რომ დაწყებითი, რვაწლიანი და საშუალო სკოლების დირექტორები დაუშვებელ უყურადღებობას იჩენენ საქმისადმი, ერთობლივად ვერ რაზმავენ მასწავლებელთა კოლექტივებს საყოველთაო განათლების საბრძოლო ამოცანათა გარშემო და გულდამშვიდებით ურიგდებიან სკოლებიდან მოსწავლეთა განთესვის ფაქტებს. მათივე მიზეზით უხეშად ირღვევა საყოველთაო—სავალდებულო განათლების ასაკის მოზარდთა აღრიცხვისა და მოძრაობის—ერთი სკოლიდან მეორეში გადასვლის—წესები.

საყოველთაო განათლების კანონის განხორციელებაზე უარყოფით გავლენას ახდენს მოსწავლეთა აკადემიური ჩამორჩენილობა და მეორეწლიანობა, რაც ძირითადად სკოლების ხელმძღვანელობისა და პედაგოგიური კოლექტივების სუსტი მუშაობითა და მოსწავლეებისადმი არადიფერენცირებული მიდგომით არის გამოწვეული. 1960—1961 სასწავლო წლის ბოლოს იმავე კლასებში დატოვებუ-

ლი 53 ათასამდე მოსწავლიდან, რაც მოსწავლეთა საერთო რიცხვის თითქმის 10 პროცენტს შეადგენს. 1961—62 სასწავლო წლის დასაწყისისათვის კურსის განმეორებით გასაველელად აღარ ცხადდა 5 ათასამდე მოსწავლე: მათგან, აჭარის ასსრ სკოლებში—307, აფხაზეთის ასსრ—927, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში—321, ქ. თბილისში—621, ქ. რუსთავეში—144, ქ. ქიათურაში—145, გურჯაანის რაიონში—120, დმანისის რაიონში—97, დუშეთის რაიონში—111. ლავოდების რაიონში—103, მარნეულის რაიონში—241, თეთრიწყაროს რაიონში—123, წალკის რაიონში—173 და ა. შ. ამავე მიზეზით მარტო სამი უკანასკნელი წლის განმავლობაში რესპუბლიკის სკოლებს ჩამოსცილდა 16 ათასზე მეტი მოსწავლე.

დასახელებულ ფაქტორებთან ერთად, რაც მეტნაკლებად დაზახსიათებელია რესპუბლიკის ყოველი ქალაქისა და რაიონისათვის, საყოველთაო განათლების კანონის განხორციელებას მთიან რაიონებში ხელს უშლის რეაწლიანი და საშუალო სკოლების მომსახურების დიდი რადიუსები: აჭარასა, სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში, მესტიის, ლენტეხის, ახმეტის, დუშეთის, თიანეთის, ყაზბეგის, ცაგერის, და რიგ სხვა რაიონების ასობით სოფელი რეაწლიანი და საშუალო სკოლიდან 8—10 კილომეტრით არის დაცილებული, რაც მთიანი რელიეფის პირობებში შეუძლებელს ხდის მოსწავლეთა სიარულს სკოლაში. მეორეს მხრივ, დასახელებულ რაიონებში არსებული სასკოლო ინტერნატების დიდი უმრავლესობა იმდენად მოუწყობელია, რომ ნათში ცხოვრება მთის მკაცრი და ხანგრძლივი ზამთრის პირობებში შეუძლებელია.

საყოველთაო-სავალდებულო განათლების კანონის განხორციელებას სავსებით არადამაკმაყოფილებლად ხელმძღვანელობენ რაიონული და საქალაქო საბჭოების აღმასკომების განათლების განყოფილებანი, რის შედეგად ამ საქმის გარშემო მჭიდროდ არაა დარაზმული სასოფლო საბჭოები, პროფესიული ორგანიზაციები, კომკავშირული აქტივი და შრომელთა ფართო საზოგადოებრიობა. სათანადო ნივთიერი დახმარება არ ეწევა ხელმოკლე ოჯახების ბავშვებს და საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების ფონდით გათვალისწინებული სახელმწიფო ასიგნობანი, რაც ამ ბავშვებს უნდა ხმარდებოდეს, რიგ შემთხვევაში არადანიშნულებით იხარჯება ან ხშირად აუთვისებელი რჩება. მაგალითად, სიღნაღის რაიონის განათლების განყოფილებამ ეს ასიგნობანი ეურნალ-გაზეთის გამოსაწერად გამოაყენა, ხოლო ქობულეთის რაიონის ოჩხამურის რუსულმა საშუალო სკოლამ იგი მივლინებებს მოახმარა; დუშეთისა და

სოხუმის რაიონებმა აღნიშნული ასიგნობანი გასულ წელს სრულებით ვერ აითვისეს.

რიგი რაიონული და საქალაქო განათლების განყოფილების ზედამხედველობა სკოლებზე საყოველთაო განათლებამ უზრუნველყო. ნორციელების საქმეში მკვეთრად ფორმალურ ხასიათს ატარებს და მდგომარეობის გაუმჯობესებას ხელს ვერ უწყობს; საყოველთაო განათლების ასაკის ათასობით ბავშვი და მოზარდი რესაუბლიკაში სკოლის გარეთ რჩება და სრულფასოვან განათლებას ვერ ღებულობს.

საყოველთაო-სავალდებულო განათლების კანონის განხორციელების საქმეში არსებული ნაკლოვანებების აღმოფხვრის მიზნით.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ.

1. დაწესდეს, რომ 1958—1959—1961—1962 სასწავლო წლებში I—V კლასებში მყოფმა ყველა მოსწავლემ და აგრეთვე ამავე წლებში I—VII კლასებიდან განთესილმა ყველა ბავშვმა და მოზარდმა სავალდებულო წესით უნდა დაამთავროს მასობრივი ზოგად-საგანმანათლებლო სკოლის რვა კლასის სრული კურსი, რისთვისაც, რვაწლიანი და საშუალო სკოლების დირექტორებმა:

ა) საქლასო ეურნალებისა და ბავშვთა მოსახლეობის აღწერის მასალების გულდასმით შეჯერების საფუძველზე 1962 წლის 1 ივნისამდე ზუსტად დაადგინონ 1958—1959—1961—1962 სასწავლო წლებში სკოლებში ჩაურთიბავი და სკოლებიდან განთესილი მოსწავლეების რიცხვი ცალკე კლასების მიხედვით და თითოეულ მათგანზე შეადგინონ პირადი დახასიათება: დამოუკიდებელი დაწყებითი სკოლების მიმართ დასახელებული სამუშაოს შესრულებაზე პასუხისმგებლობა დაეკისროს იმ რვაწლიანი და საშუალო სკოლების დირექტორებს, რომელთა სამოქმედო უბანში შედიან ეს დაწყებითი სკოლები;

ბ) შექმნან სკოლებში საიმისოდ ნორმალური პირობები, რათა დასახელებულ წლებში სკოლის გარეთ დარჩენილი ან სხვადასხვა კლასებიდან განთესილი ბავშვები და მოზარდები 1962—1963 სასწავლო წლიდან უკლებლივ იქნენ ჩარიცხულნი სათანადო კლასებში.

გ) 1962 წლის პირველ ივლისამდე შეადგინონ დასაბუთებული მოხსენება იმ ბავშვებსა და მოზარდებზე, რომლებიც ხანგრძლივი მწოლიარე ავადმყოფობის, გონებრივი და სხვა დეფექტის (ყრუ—მუნჯები, ბრმები და სხვ. გამო.) შეუძლებელია გაერთიანებული იქნენ მასობრივ სკოლაში და ეს მოხსენება, ამ კატეგორიის თითოეული ბავშვის პერსონალური დახასიათებით წარუდგ-

გინონ რაიონის, ქალაქის, განათლების განყოფილებათა გამგეობებსა და განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ I კლასების ასაკის ბავშვებისა და ოთხი კლასის კურსდამთავრებული მოზარდების აუცილებლივ ჩაბმას სწავლებაში და რვაწლიანი სკოლის განტოვების შემთხვევაში მთლიანად შენარჩუნებას სათანადო კლასებში, ამ მიზნით სკოლის სამოქმედო რაიონის ბავშვთა მოსახლეობის დროულად და ზუსტად აღრიცხვას და აკადემიური ჩამორჩენილობისა და მკვირვლიანობის წინააღმდეგ შესაფერი ღონისძიებების რეალურად განხორციელებას;

ე) გაფოთილებული იქნენ რვაწლიანი და საშუალო სკოლების დირექტორები, რომ რვაწლიანი სკოლის ასაკის ყოველი ბავშვისა და მოზარდის ჩაბმასა და მთლიანად შენარჩუნებაზე სკოლის სამოქმედო რაიონში პირადი ანაზღაურება ეკისრება მათ, სკოლის დირექტორებს.

2. განათლების სამინისტროს საღამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დირექტორებმა განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ ამ სკოლების გარეშე დაჩრდილი სათანადო ასაკის მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის ზუსტად აღრიცხვას; დაამყარონ მჭიდრო კავშირი წარმოებების, საბჭოთა მეურნეობების და კოლმეურნეობების ხელმძღვანელობასთან და მათთან ერთად მიიღონ გადამჭრელი ზომები იმ მიზნით, რათა ეს ახალგაზრდობა სავალდებულო წესით ლეგალიზირდეს რვაწლიან განათლებას.

3. საყოველთაო-სავალდებულო განათლების კანონის განხორციელებაზე ხელმძღვანელობის საქმეში ფორმალისმის აღმოფხვრის მიზნით აფხაზეთისა და აჭარის ასს რესპუბლიკების განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეობებმა:

ა) მკაცრი ზედამხედველობა დააწესონ 1958—1959—1961—1962 სასწავლო წლებში სკოლებში ჩაურთიკხავი და სკოლებიდან განთესილი რვაწლიანი სკოლის ასაკის მოსწავლეების აღრიცხვაზე ცალკეული რვაწლიანი და საშუალო სკოლებში მიხედვით და უზრუნველყონ აღრიცხვიანობის სისწორე;

ბ) ქმედითი დახმარება გაუწიონ სკოლის დირექტორებს აღრიცხვის საფუძველზე I, V კლასებში ჩასარიცხი მოსწავლეებისა და 1958—1959—1961—1962 სასწავლო წლებში განთესილი ბავშვებისა და მოზარდების მთლიანად ჩასაბმელად სათანადო კლასებში;

გ) გაშალონ მოსახლეობაში ფართო სააღმზრდელო ახსნა-განმარტებითი მუშაობა საყოველთაო-სავალდებულო განათლების კანონის შესახებ და ამ მუშაობაში მასწავლებლობასთან ერთად მკვი-

დრად მოიზიდონ სასოფლო საბჭოების, კომკავშირული და პროფკავშირული ორგანიზაციების აქტივები; მიიღონ სათანადო ზომები იმ შემთხვევების ან მათი შემცველი პირობების წინააღმდეგ, როდესაც ჯიუტად არიდებენ თავს ბავშვებისა და მოზარდების ჩაბმას სკოლებში და თითოეული მათგანის საკითხი წარუდგინონ განსახილველად მშრომელთა დეპუტატების რაიონული, საქალაქო, საბჭოების აღმასკომებს;

დ) გადამჭრელი ზომები განახორციელონ მომავალში ცალკეული სკოლებისა და კლასების მიხედვით სასკოლო ასაკის ბავშვთა და მოზარდთა აღსარიცხავად საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს მიერ 1959 წლის 15 ივლისის № 579 დადგენილებით დამტკიცებული ინსტრუქციის შესაბამისად; არ დაუშვან მოსწავლეთა კონტინენტის გვემის შეუსრულებლობა;

ე) სისტემატურად შეამოწმონ სკოლებში საყოველთაო განათლების კანონის განხორციელების მდგომარეობა რვაწლიანი სკოლის ფარგლებში, შემოწმების შედეგები სკოლების დირექტორების მოხსენებებთან ერთად განიხილონ სამინისტროს კოლეგიებისა და განათლების განყოფილებათა საბჭოების სხდომებზე;

ვ) გულდასმით შეამოწმონ საყოველთაო საეალდებულო განათლების კანონის განხორციელების მდგომარეობის შესახებ სკოლების მიერ წარმოდგენილი სტატისტიკური მასალები და სათანადო სასჯელი დაადონ სკოლების დირექტორებს, რომლებსაც არაზუსტი ცნობების წარმოდგენით შეცდომაში შეყავთ ხელმძღვანელი ორგანოები;

გ) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ სკოლებში სასწავლო-აღმზრდებლობითი მუშაობის მკვეთრად გაუმჯობესებას და ამ მიზნით არსებითად გარდაქმნან ხელმძღვანელობა და კონტროლი სკოლებისა და მასწავლებლების მუშაობაზე; ყურადღების ცენტრში დააყენონ მეორეწლიანობის საკითხი, არსებითად გააუმჯობესონ დაბალი წარმატების, აგრეთვე საზაფხულო დავალება და საშემოდგომო გამოცდაშიცემულ მოსწავლეებთან მუშაობა, მშობლებთან ერთად დასახონ და გაატარონ საჭირო ღონისძიებები მოსწავლეთა მეორეწლიანობის აღმოსაფხვრელად;

თ) თანმიმდევრულად იბრძოლონ იმისათვის, რათა სისტემატურად სრულდებოდეს ავტონომიური რესპუბლიკებისა, ავტონომიური ოლქისა, ქალაქებისა და რაიონებისათვის დამტკიცებული მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლათა ქსელისა და მოსწავლეთა კონტინენტის გვემები; ხელმძღვანელი ორგანოების მეშვეობით მიაღწიონ იმას, რომ ყველა საწარმოო, დაწესებულება, საბ-

პოთა მეურნეობა, კოლმეურნეობა ამ სკოლებში ჩაბმული მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის მიმართ სრულად ახორციელებდეს სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1959 წლის 5 ნოემბრის № 1233 და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1959 წლის 18 დეკემბრის დადგენილებებით დაწესებულ შეღავათებს.

4. საყოველთაო-სავალდებულო განათლების ასაკის სხვადასხვა კატეგორიის გონებითაჩამორჩენილ ბავშვთა და მოზარდთა სწავლებაში გაერთიანების მიზნით:

ა) საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1962 წლის 8 იანვრის დადგენილებისა და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1962 წლის 20 იანვრის ბრძანების შესაბამისად გახსნილ იქნეს სპეციალური სკოლები: 1962 წლის ბოლომდე—ქ. თბილისში, 200 ბავშვზე; 1963—1964 სასწავლო წლიდან —ქ. სიღნაღში, 150 ბავშვზე; 1964 წლის ბოლომდე—აჭარის ასსრ-ში 100 ბავშვზე; ამა-სთანავე, 1964 წელს კიათურის რაიონის ზედარგანის დამხმარე სკოლა-ინტერნატის კონტინგენტი გადიდებული იქნეს 50 ბავშვით.

ბ) წინადადება მიეცეს განათლების სამინისტროს სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველოს. საგვეგმო-საფინანსო სამმართველოს და შშენებლობის განყოფილებას ამთავითვე განახორციელონ სათანადო ღონისძიებანი და უზრუნველყონ დასახელებული სასკოლო ობიექტების დროულად გახსნა;

გ) მშრომელთა დეპუტატების თბილისის საქალაქო საბჭოს განათლების განყოფილებამ შეისწავლოს ქ. თბილისის № 2 დამხმარე სკოლის კონტინგენტის გადიდების და მისი კლასების ერთი ნაწილის გახანგრძლივებული დღის რეჟიმზე გადაყვანის საკითხი და სათანადო წინადადებანი წარმოადგინოს ა/1 წლის 1-ლ ივლისამდე.

5. საგვეგმო-საფინანსო სამმართველომ 1963 წლის ბიუჯეტით გაითვალისწინოს რეაწლიან და საშუალო სკოლებთან არსებული სასკოლო ინტერნატების ქაელის იმგვარად ზრდა, რომ იმ მთიანი სოფლების ბავშვთა მოსახლეობა, სადაც რეაწლიანი სკოლები არ არსებობს, უზრუნველყოფილი იქნეს ასეთი ინტერნატებით.

აფხაზეთისა და აჭარის ასს რესპუბლიკების განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებმა მიიღონ ვადამკრელი ზომები სასკოლო ინტერნატების კეთილმოწყობისათვის და ამ საქმეში აქტიურად ჩააბან ადგილობრივი სასოფლო საბჭოები და კოლმეურნეობები.

6. აუცილებლად ჩაითვალოს საყოველთაო-სავალდებულო განათლების საკითხის განხილვა რაიონისა და ქალაქების განათლების

განყოფილებათა რესპუბლიკურ თათბირზე მ/წლის იენისის ტექში; იგივე საკითხი საფუნელიანად იქნეს განხილული მასწავლებელთა აგვისტოს თათბირებზე ყველა ქალაქსა და რაიონში.

წინადადება მიეცეს სკოლების სამმართველოს აქტივობის განხილვისას წარმოადგინოს კონკრეტული წინადადებანი დასახელებული თათბირების ვადებისა და საკითხის განხილვის წესის შესახებ.

7. აფხაზეთისა და აჭარის ასს რესპუბლიკების განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქისა, რაიონებისა და ქალაქების განათლების განყოფილებათა გამგებმა ა/წლის 1 ოქტომბრისათვის წარმოუდგინონ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სრული ანგარიში ამ ბრძანების შესრულების შესახებ.

8. განათლების სამინისტროს სკოლების, სკოლა-ინტერნატებისა და საგვეგმო-საფინანსო სამმართველოებმა დააწესონ სისტემატური კონტროლი ამ ბრძანების შესრულებაზე და საჭიროების მიხედვით მოამზადონ საკითხი კოლეგიაზე განსახილველად.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ზედმართობის
12 ივნისის ბრძანება აჭარის ასსრ ზოგიერთ სკოლაში
სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის, მუშაობის, შემოწმების
შედეგების შესახებ

გავეცანი რა სკოლების სამმართველოს მიერ წარმოდგენილ მოხსენებით ბარათს აჭარის ასსრ ზოგიერთ სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ, აღვნიშნავ, რომ მიუხედავად ერთგვარი წარმატებებისა, აჭარის ასსრ სკოლების მუშაობაში შეინიშნება არსებითი ხასიათის ნაკლოვანებანი ზოგადსაგანმანათლებლო დისციპლინების სწავლების ხარისხის ამოღების, საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების კანონის განხორციელებისა, სკოლებში მეთოდური მუშაობის სათანადო სიმართლეს დაყენებისა და სხვა დარგში. სკოლებში ერთ ნაწილს ჯერ კიდევ არ გარდაუქმნია მუშაობა მათ წინაშე დაყენებულ ახალ მოთხოვნათა შესაბამისად, ზოგან სუსტია დირექტორებისა და სასწავლო ნაწილის გამგეების ხელმძღვანელობა და კონტროლი, დაბალია მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრება, ჯეროვანი ყურადღება არ ექცევა მოსწავლეთა საგნობრივი წრეების მუშაობას და სხვ.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ.

1. სკოლების სამმართველოს მიერ წარმოდგენილი მოხსენებითი ბარათი განსახილველად და საქირო ზომების მისაღებად გადაეგზავნოს აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროს.
2. აჭარის ასსრ განათლების მინისტრმა აშხ. ვ. წულუკიძემ გატარებულ ღონისძიებათა შესახებ აცნობოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის
 ანგ. თ. ვ. ლაშქარაშვილის

მოხსენებითი ბარათი

აქარის ასსრ ზოგიერთ სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის მდგომარეობის შემოწმების შედეგების შესახებ

მიმდინარე წლის 19 თებერვლიდან 4 მარტამდე თქვენი დავალებით ბრიგადა საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსის მოადგილის ბიძინა ილიას ძე ფერაძის, სასკოლო ინსპექტორის სრბუი გვეორქის ასულ შახაფარიალისა და მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის მეთოდისტის დავით ტრიფონის ჩე თაბუჯაშვილის შემადგენლობით მივლინებული რყო აქარის ასს რესპუბლიკის ზოგიერთ სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის მდგომარეობის შესამოწმებლად.

ადგილზე ჩასვლისთანავე აქარის ასსრ განათლების სამინისტროს, ქ. ბათუმის, ქედის, ხულოსა და შუახევის განათლების განყოფილებების მუშაკთა და შტატგარეშე ინსპექტორების მონაწილეობით შეიქმნა 4 კომალექსური ბრიგადა, რომელთა მეშვეობით ქ. ბათუმისა და ზემოჩამოთვლილი რაიონების 9 საშუალო, 3 რვაწლიან და 5 შეიღწლიან სკოლებში შესწავლილ იქნა სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის მდგომარეობა. სულ შემოწმებაში მონაწილეობა მიიღო 60 კაცმა, რომელთაც მოისმინეს 200 მასწავლებლის 333 გაკვეთილი.

შემოწმებამ ცხადყო, რომ მიმდინარე სასწავლო წელს აქარის ასსრ სკოლებს სასწავლო-აღმზრდელობით მუშაობაში მოპოვებული აქვთ გარკვეული წარმატებები.

ახალი სასწავლო წლისათვის მზადების საქმეში მშრომელთა ფართო ნონაწილეობის, აგრეთვე ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების უშუალო ხელმძღვანელობის შედეგად რესპუბლიკის ყველა სკოლა (გარდა ქ. ბათუმის სკოლებისა) გადაყვანილია ერთცვლიან მეცადინეობაზე.

რესპუბლიკის ბევრ სკოლაში სათანადო სამალღეზე დგას სასწავლო-აღმზრდელობითი ზუშაობა. მასწავლებელთა დიდი ნაწილი მონდომებით მუშაობს, გულდასმით ემზადება გაკვეთილებისათვის,

ყენებს სწავლებაში თვალსაჩინოებას და აწვდის მოსწავლეებს მეცნიერებათა საფუძვლების ღრმა ცოდნას.

კარგად მუშაობენ:

მშობლიური ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლები:

მ. ბორჩხაძე, ლ. მეგრელიძე (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), რ. ხოსიძე, ე. კანონიძე (ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლა), ნ. ლლონტი (ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლა), ვ. პოლოსიანი, ს. ზარგარიანი და ა. ხაჩიკიანი, (ქ. ბათუმის მე-19 შვიდწლიანი სკოლა), ა. ბეიკიანი (ქ. ბათუმის № 12 საშუალო სკოლა), ქ. გოგიძე, თ. ჩხაიძე, ა. ვერძაძე (ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლა), ბ. შერვაშიძე, მ. დიასამიძე, ო. სურმანიძე (ქედის საშუალო სკოლა), ს. ნიქარაძე, ე. გორგილაძე (ქედის რაიონის ვაიოს რვაწლიანი სკოლა), ზ. გობაძე (ხულოს რაიონის დიდაჭარის საშუალო სკოლა), მ. ვადაჭკორია (ამავე რაიონის დანისპარაულის რვაწლიანი სკოლა), ნ. თურმანიძე (შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლა), ვ. ნაოსია (ამავე რაიონის ცინარეთის შვიდწლიანი სკოლა); რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლები: დ. ქინქლაძე, მ. ქავეჯიანი (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), ქ. საბახტარაშვილი, ლ. ქადაგიძე (ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლა), რ. უშვერიძე, ნ. ბერძენიშვილი (ქ. ბათუმის მე-19 საშუალო სკოლა), მ. ფხაკაძე (ხულოს რაიონის დიდაჭარის საშუალო სკოლა), თ. დიასამიძე (ქედის საშუალო სკოლა), ვ. ჩიკვაძე და ე. გორგილაძე (ამავე რაიონის ვაიოს რვაწლიანი სკოლა); მათემატიკის მასწავლებლები: ვ. თალაკვაძე, თ. კვაჭაძე (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), ე. პილიძე, ლ. იმნაძე (ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლა), შ. კობალაძე (ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლა), გ. მიქაძე, ა. მახაჭაძე, ა. მიქანიძე (ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლა), ვ. ავეტიანი (ქ. ბათუმის მე-19 საშუალო სკოლა), ზ. სამხარაძე, მ. ხაბეიშვილი (შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლა), ა. ბერიძე (ქედის საშუალო სკოლის V—VIII კლასები); ისტორიის მასწავლებლები: ვ. ჩახვაძე, მ. ხევრი, ლ. ჩხაიძე (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), ა. დარჩია, ე. წერეთელი (ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლა), გ. სარქიანი (ქ. ბათუმის მე-12 საშუალო სკოლა), ნ. ხუციშვილი, ე. რურუა (ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლა), ი. სიხარულიძე (ხულოს რაიონის დიდაჭარის საშუალო სკოლა), მ. თურმანიძე (შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლა), ს. ბერიძე (ამავე რაიონის წაბლანის რვაწლიანი სკოლა), ო. თურმანიძე (ამავე რაიონის ცინარეთის შვიდწლიანი სკოლა);

საქართველოს
განათლებისა და მეცნიერების
მინისტრის სამსახური

გეოგრაფიის მასწავლებლები: დ. მახარაძე, ს. ჩიხლაძე, გ. მა-

ხარაძე (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), ნ. შვედარდნაძე (ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლა), ქ. სურგულაძე (ქ. ბათუმის მე-2 საშუალო სკოლა), ლ. სარქიანი (ქ. ბათუმის მე-12 საშუალო სკოლა), ა. ავეტიანი (ქ. ბათუმის მე-19 შეიღწლიანი სკოლა), რ. გობაძე (ხულოს რაიონის დიდაჭარის საშუალო სკოლა), გ. ჯაში (ამავე რაიონის დანისპირულის რვაწლიანი სკოლა), ხ. ვარშანიძე (შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლა), შ. მუჭუტაძე (ამავე რაიონის ჯაბინძეების შეიღწლიანი სკოლა); ბიოლოგიის მასწავლებლები: ქ. კალანდარიშვილი (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), ე. გიორგობიანი (ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლა), მ. კუნჭულია (შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლა);

ფიზიკის მასწავლებლები: გ. კანდელაკი, დ. ჩიხლაძე (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), ა. შერანიანი (ქ. ბათუმის მე-19 შეიღწლიანი სკოლა), ზ. სამხარაძე (შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლა), ი. კვაჭანტირაძე (ამავე რაიონის ცინარეთის შეიღწლიანი სკოლა), ო. ბეჟანიძე (ქედის რაიონის მერისის საშუალო სკოლა);

ქიმიის მასწავლებლები: ეიდელნანდი, ჩაბალიანი (ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლა), ვ. ნუცუბიძე (ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლა), ი. ბერიძე (შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლა), ს. გობაძე (ხულოს რაიონის დიდაჭარის საშუალო სკოლა); უცხო ენის მასწავლებლები: ვ. გოგოლაძე (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), ე. სევმანოვა, ე. რუბლევსკაია (ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლა), ქ. საბახტარაშვილი, ნ. შაპავა (ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლა), ფ. თალაკვაძე (ქედის საშუალო სკოლა), თ. რევიშვილი (ხულოს რაიონის დიდაჭარის საშუალო სკოლა), ფიზიკური კულტურის მასწავლებლები: გ. თარგაძე, ს. ქარჩავა (ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლა), ვ. მჭავია, ი. ბლენი (ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლა), ლ. ცინცაძე (ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლა), შ. მიქატაძე, დ. ნიკოლაიშვილი (ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლა); პ. ბაგოევი და ს. სარქიანი (ქ. ბათუმის მე-12 საშუალო და მე-19 შეიღწლიანი სკოლები).

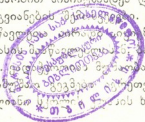
მნიშვნელოვანი ღონისძიებები ტარდება ქ. ბათუმში საყოველთაო სავალდებულო სწავლების კანონის განხორციელებისათვის. გასული წლის მაის-ივნისში ახალი დარაიონების მიხედვით ჩატარდა სასკოლო ასაკის ბავშვთა და მოზარდთა ზუსტი აღრიცხვა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1959 წლის 15 ივლისის №579 დადგენილებით დამტკიცებული ინსტრუქციის სრული შესაბამის-

ბით. 1961 წლის ნოემბერში ქალაქი საბჭოს აღმასკომმა სპეციალურად მოისმინა საკითხი საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების კანონის განხორციელების მდგომარეობის შესახებ და დასახა ღონისძიებანი ამ საქმეში გამოვლინებულ ნაკლოვანებათა გამოსწორებას რეზოლუციის სახით.

კლასის ხელმძღვანელთა ერთი ნიწილი არ იშურებს თავის ენერჯიას და კარგი მუშაობით მაღალ შედეგებს აღწევს მოსწავლეთა ცოდნის დონის ამაღლებისა და შევსებული დისციპლინის განმტკიცების საქმეში.

ნაყოფიერად მუშაობს ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლის კლასის ხელმძღვანელთა მეთოდგაერთიანება, რომელსაც ხელმძღვანელობს სკოლია დირექტორი თ. მაჭუტაძე. მეთოდგაერთიანება მუშაობს ნახევარწლიური სამუშაო გეგმების მიხედვით. მეთოდგაერთიანების სხდომებზე მაღალ დონეზე განხილული და დამუშავებული ისეთი აქტუალური საკითხები, როგორცაა: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს № 307 ბრძანება მოსწავლეთა ქცევის ახალი წესების შესახებ და ღონისძიებანი ამ წესების მოსწავლეებში დანერგვისათვის. გამოცდილების გაზიარების მიზნით მოსმენილია VIII კლასის ხელმძღვანელის ქ. საბახტარიშვილის მოხსენება საკითხზე—როგორ ვმუშაობ მოსწავლეებში გულმართლობის, კეთილსინდისიერების, ზასუხისმგებლობისა და მოვალეობის აღრმად შესრულების გრანობის დასაწერად. მოსმენილია აგრეთვე მსწავლეებელ ჩაჩუას მოხსენება თემაზე—მეკობრობისა და ანაანავობის გრანობის აღზრდა მოსწავლეებში და სხვ. კლასის ხელმძღვანელების კარგი მუშაობის შედეგია ის, რომ ამ სკოლაში მოსწავლეთა შორის განმტკიცებულია შევსებული დისციპლინა. ხულოს რაიონის დიდაჭარის საშუალო სკოლის კლასის ხელმძღვანელებს საღმრდელო გეგმები შედგენილი აქვთ დამაკმაყოფილებლად. გააჩნიათ ჩატარებული მუშაობის აღრიცხვა. კაოგად მუშაობს VII კლასის ხელმძღვანელი მ. ლომიძე. ხულოს რაიონის დანიშარაულის რეაწლიან სკოლაში ყველა კლასის ხელმძღვანელს მოთქმებულად და გულდასპით აქვს შედგენილი საღმრდელო გეგმები, კლასის ხელმძღვანელების ენერჯიული მუშაობით მიწვევნილია დაყვანილი არასაბატო მიზეზით გაცდენა-დაგვიანების შემთხვევები. დაკულია სანიტაგიენური პირობები, მოსწავლეთა აღზრდასათვის. ვასაკუთრებით უნდა აღინიშნოს I კლასის მოსწავლეთა ნ. შარაბაძისა და VIII კლასის ხელმძღვანელის მ. დიდაჭარის მუშაობა.

კარგად აქვთ შედგენილი საშუალო გეგმები, რითვე შუახვის რაიონის ჯანნიცების შეიღწლიან სკოლაში კლასის ხელმძღვანელები

ნელებს ნ. თავდგირიძეს (VII კლასი), მ. ჯღენტს (I—III კლასები), ლ. თავდგირიძეს (II—IV კლასები) და სხვ.

ხულოს რაიონის დანიშპარაჯლის რეაწლიან სკოლაში მუშაო წესრიგი და სისუფთავეა. მიმდინარე სასწავლო წლის მანძილზე არ ჰქონია ადგილი დისციპლინის დარღვევის არც ერთ შემთხვევას.

სათანადო სიმაღლეზე დგას აგრეთვე მოსწავლეთა დისციპლინა ქ. ბათუმის 1-ლი, მე-9, მე-12, მე-16 საშუალო, მე-19 შეიღწლიან და ქედის რაიონის ს. ვაიოს რეაწლიან სკოლებში.

ზოგ სკოლაში განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევენ მოსწავლეთა თვითმომსახურების სათანადო სიმაღლეზე დაუყენების საქმეს. მოსწავლეები უფლიან საკლასო ოთახებს, კლასის ინვენტარს. ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლაში იატაკი, ქერი და კედლები საკლასო ოთახებში სანიმუშოდ არის მოვლილი თვით მოსწავლეების მიერ. მოსწავლეები მონაწილეობას ღებულობენ აგრეთვე სკოლის ეზოს გასუფთაებასა და კეთილმოწყობაში. ქ. ბათუმის 1-ლ საშუალო სკოლაში მოსაწონი სისუფთავეა, რომელშიც წელიწადი თვით ამ სკოლის მოსწავლეებს შეაქვთ; ისინი უფლიან საკლასო ოთახებსა და დერეფნებს როგორც სასწავლო მეცადინეობის დროს, ისე ვაკეეთილების შემდეგ. ასევე კარგად არის დაყენებული თვითმომსახურება ხულოს რაიონის სოფ. ირემაცეების შეიღწლიან სკოლაში.

გარდა თვითმომსახურებისა ზოგიერთ სკოლაში სათანადო ყურადღება ექცევა წიგნისადმი სიყვარულის დანერგვას მოსწავლეებში, სასწავლო ნივთებისა და სახელმძღვანელოების მზრუნველობით მოვლა-შენახვის საქმეს, ამ მხრივ განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლა, სადაც სახელმძღვანელოები სანიმუშოდ არის მოვლილი 1-დან X კლასის ჩათვლით. 1-ლ საშუალო სკოლაში, რომელიც სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფილია თითქმის უკლებლივ ყველა საგანში, სახელმძღვანელოები კარგად არის მოვლილი I-IV კლასებში; ამ მხრივ დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა VIII-X კლასებშიც.

ზოგ სკოლაში მოწოდების სიმაღლეზე დგას პედაგოგიური საბჭოების მუშაობა. პედაგოგიური საბჭოს სამუშაო გეგმებში გათვალისწინებულია ისეთი აქტუალური საკითხები, რომლებიც ხელს უწყობენ სკოლის წინაშე მდგარი ახალი ამოცანების წარმატებით გადაჭრის საქმეს. ამ მხრივ გამოირჩევა ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლის პედაგოგიური საბჭო, რომლის სხდომებზეც განხილულია ისეთი საკითხები, როგორცაა სკკპ XXII ყრილობის გადაწყვეტი-

ლებების მოსწავლეთათვის გაცნობა, საყოველთაო-საველდებულო სწავლების კანონი განხორციელების მდგომარეობა, მათემატიკის სწავლების მდგომარეობა და მიაი გაუმჯობესების შემდგომი ნისიებიანი და სხვ. ასევე კარგად მუშაობენ ქ. ბათუმის მე-3, მე-19, შუახევის რაიონის ჯაბნიძეების შეიღწლიანი, ხულოს რაიონის დანისპარაულის რვაწლიანი, ირემაძეების შეიღწლიანი და დიდაქარის საშუალო სკოლების პედაგოგიური საბჭოები.

მასწავლებელთა პედაგოგიური კვალიფიკაციის ამაღლებისა და მეთოდური დახელოვნებისათვის მნიშვნელოვან ღონისძიებებს ატარებს მე-9 საშუალო სკოლის მასწავლებელთა სასკოლო პოლიტექნიკური მეთოდური გაერთიანება (ხელმძღვანელი ნ. ლომთათიცი), რომლის სხდომებზე საფუძვლიანადაა განხილული როგორც გეგმით გათვალისწინებული, ისე გეგმით გაუთვალისწინებელი, მაგრამ მუშაობაში წამოჭრილი აქტუალური საკითხები, როგორცაა: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს № 324, № 563 და № 585 ბრძანებები ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მათემატიკის, ფიზიკისა და ბიოლოგიის სწავლების გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ; განათლების სამინისტროს საინსტრუქციო წერილი საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXII ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებებისა და სხვა მასალების მოსწავლეთათვის გაცნობის შესახებ; ტექნიკის თანამედროვე მიღწევების გამოყენება ფიზიკის სწავლებისას; როგორც ვუკავშირებთ მათემატიკის სწავლებას მოსწავლეთა მწარმოებლურ შრომასთან, როგორც ვიყენებთ მე-9 კლასში ფიზიკის ძირითად დებულებებსა და კანონებს პრაქტიკული საწარმოო სწავლების პროცესში და სხვ.

მეთოდგაერთიანების წევრთათვის ჩატარებულია ექსკურსია ბათუმის ელექტროკარში, სადაც ამ სკოლის IX და X კლასების მოსწავლეები გადიან საწარმოო სწავლებას.

კარგად მუშაობს აგრეთვე ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლის სასკოლო პოლიტექნიკური მეთოდური გაერთიანება. სხდომებზე განხილულია ისეთი აქტუალური საკითხები, როგორცაა: თვალსაჩინოების გამოყენება ქიმიის გაკვეთილებზე პოლიტექნიკურ სწავლებასთან დაკავშირებით, ლოგარითმული შიმშას სწავლების მეთოდიკა, როგორც ვიყენებ ლაბორატორიულ მეთოდს მცენარის სწავლებისას და სხვ. მაგრამ არ არის განხილული ისეთი საკითხები, რომლებიც ფიზიკისა და მათემატიკის მასწავლებლებს, ერთის მხრივ, ხოლო საწარმოო სწავლების ინსტრუქტორ-მასწავლებლებს, მეორეს მხრივ, დაეხმარებოდნენ თეორიასა და პრაქტიკას შორის,

სწავლებასა და მწარმოებლურ წრომას წორის კავშირის გზებისა და საშუალებების გამონახვაში.

ასეთივე მდგომარეობაა ქ. ბათუმის მე-12 და მე-13 საშუალო სკოლებში.

ზოგ სკოლაში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მოსწავლეთა საგნობრივი წრეების მუშაობას. ასე, მაგალითად, ქ. ბათუმის 1-ლ და მე-9 სკოლების ქიმიის წრეებში, რომლებსაც მასწ. ქ. ცხომელიძე ხელმძღვანელობს, წაკითხულია თეორიული და პრაქტიკული ხასიათის მოხსენებები. მოსწავლეთა მიერ დამუშავებული ყველა მოხსენება რეცენზირებულია მასწავლებლის მიერ. სათანადოდ შედგენილი გეგმის მიხედვით ტარდება სასწავლო-შემეცნებითი ხასიათის ექსკურსიები და სხვა. ასევე კარგად მუშაობს ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლის ქიმიის წრე (ხელმძღვანელი ეიდელნანიძე). აქ წრის წევრების მიერ დამუშავებულია პრაქტიკული ხასიათის საკითხები, როგორცაა: მალაქიტის დაშლა და ნახშირორჟანგის მიღება; ინდიკატორების მოქმედება; მოვერცხლის რეაქციები და სხვ. წრის წევრებმა დაამზადეს მრავალი სახის თვითნაკეთი ხელსაწყო, რომელთაც მასწავლებელი იყენებს ქიმიის სწავლების პროცესში. დამაკმაყოფილებელია აგრეთვე ამივე სკოლის მათემატიკისა და ქედის საშუალო სკოლის ფიზიკის წრეების მუშაობა.

საკმეიანი, შინაარსიანი ღონისძიებები ჩატარებით გამოირჩევიან ქ. ბათუმის მე-9 და მე-16 საშუალო სკოლების ბიონერული რაზმეულები (უფროსი ბიონერხელმძღვანელები: მ. კეშელავა, ი. და ც. შარაშიძეები). 1-ლი საშუალო სკოლის ექვს ბიონერულ რაზმს ხელმძღვანელობას უწევს სამკერვალო ფაბრიკის კომუნისტური წრომის ბრიგადის წევრები, სამუშაო გეგმების შედგენისას მხედველობაშია მიღებული ბიონერთა საფეხურებით გათვალისწინებულ მოთხოვნათა დაუფლება, დროულად ხდება რაზმებისა და რგოლების საფეხურიდან საფეხურზე გადაყვანა. რაზმეულში ჩამოყალიბებულია „თემურელთა“ და „წითელ მხვერავთა“ რაზმები; ისინი სკოლის მიკრორაიონში იცავენ სისუფთავეს, ეხმარებიან მოხუც პენსიონერებს და სხვ. ჩატარდა ლაშქრობა-ექსკურსიები ქალაქის წარმოება-დაწესებულებებში, პეტრასა და გონიოს ციხეებზე, სოფელ სართში, ლიხაურის ციხესა და შემოქმედის ტაძარში.

ბიონერული ორგანიზაციის 40 წლისთავს ბიონერები უძღვნავენ სასკოლო ბიონერულ მატთანეს. ბევრი საინტერესო ღონისძიება აქვს განხორციელებული ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლის ბიონერთა რაზმეულს. ჩატარდა რაზმეულის შეკრება თემაზე — „ჩვენ

კომუნიზმში ვიცხოვრებთ“, ჩვენი შეფი“ და სხვ. მოეწყო შეხვედრები კომუნისტური შრომის ბრიგადის წევრებთან. რაზმეული 16 პიონერიდან 48 ოთხოსანი და ხუთოსანია.

ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლის პიონერთა რაზმეული პიონერია. ბევრი რაზმეული კეთდება აქ ბავშვთა შრომითი აღზრდის მიზნით. ხატხულის პერიოდშიაც პიონერები დროს უქმად არ კარგავენ—ეხმარებიან კოლმეურნეობას. მე-8 კლასელმა ინგული ცინცა-ციმ, არდადეგების აერიოდში, ქვემო აკეთის კოლმეურნეობაში 650 კვ. ჩაის მწვანე ფოთოლი მოკრიფა. პიონერებმა შეისწავლეს ჩაქვის საბჭოთა მეურნეობის ისტორია, გაეცნენ მეურნეობის მოწინავე ადამიანებს, დაამზადეს ფოტოსტენდი. ლაშქრობების, ექსკურსიების და სხვა ღონისძიებების ჩატარების დროს ეწყობა ჩათვლები საფეხურების ცოდნაში. რაზმეული პრაქტიკულად წყვეტს ბავშვთა ინტერნაციონალური აღზრდა ამოცანას. მე-19 სომხურ სკოლასთან ერთად, რომელიც იმავე შენობაშია მოთავსებული, პიონერები ატარებენ ერთობლივ ღონისძიებებს, ერთად დღესასწაულებენ ისტორიულ თარიღებს, აწყობენ, ერთობლივ ექსკურსიებს და სხვა. ასევე ერთად ემზადებიან ისინი პიონერული ორგანიზაციის 40 წლისთავის შესახვედრად.

კარგად მუშაობენ აგრეთვე ქ. ბათუმის მე-12, ხულოს რაიონის სოფ. დანისაარაულის და ქედის რაიონის ს. ვაიოს რვაწლიანი სკოლების პიონერული ორგანიზაციები.

ზოგი სკოლის დირექტორს კარგად აქვს გაგებული სასკოლო ბიბლიოთეკების მნიშვნელობა მოსწავლეებში წიგნზე დამოუკიდებელი მუშაობის ჩვევების დანერგვისათვის და ყოველმხრივ უწყობს ხელს ბიბლიოთეკის გამგეებს ჩხატვრული, პოლიტიკური და სამეცნიერო საულარო ლიტერატურით ბიბლიოთეკის შევსების საქმეში.

ნაყოფიერ მუშაობას ეწევა ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლის ბიბლიოთეკა (გამგე ლ. ქადეიშვილი). ბიბლიოთეკას გააჩნია სხვადასხვა სახის ლიტერატურა საკმაო რაოდენობით. მას ბევრი მოწინავე მკითხველი ჰყავს. სისტემატურად ეწყობა მკითხველთა კონფერენციები. საინტერესო ღონისძიებები ჩატარა სასკოლო ბიბლიოთეკამ მ. ლომონოსოვისადმი და ა. პუშკინისადმი მიძღვნილ საიუბილეო დღეებში, ეწყობა გამოფენები, მზადდება ალბომები და სხვა. ბიბლიოთეკაში შემოღებულია შთაბეჭდილებათა წიგნი, რომელიც რეგულარულად ივსება მოსწავლეების მიერ. მოსაწონია აგრეთვე ქ. ბათუმის მე-9 და მე-16 საშუალო სკოლების ბიბლიოთეკების მუშაობა (გამგეები ნ. დოლიცე და ე. იმნაიშვილი).

რესპუბლიკის ბევრ სკოლაში კარგად არის შევსებული მოსწავლეთა პირადი საქმეები, დაბასიათება დაწერილია მღვიმეებულად და პედაგოგიურ მოთხოვნათა დონეზე, არა აქვს აღვილი ნიშნების გადასწორების ფაქტებს (დანისპარაულის მ-წლებში, მისწავლა, ხულოს რაიონი). სანიმუშოდ არის მოწესრიგებული მოსწავლეთა პირადი საქმეების წარმოება ქ. ბათუმის მე-19 შეიდწლიან და ქედის საშუალო სკოლებში.

ზოგიერთ სკოლას მუშაობის ნაყოფიერად წარმართვის საქმეში კარგად ეხმარება მშობელთა კომიტეტი.

მისაბაცია ხულოს რაიონის დანისპარაულის რვაწლიანი სკოლის მშობელთა კომიტეტის მუშაობა. კომიტეტი მკიდრო კავშირშია სკოლასთან, სისტემატურად ეწყობა მორიგეობა, მშობელთა კრებები. კრებებზე იხილება აქტუალური საკითხები, როგორცაა: საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების კანონის გატარების, მოსწავლეთა ფორმის ტანსაცმლით უზრუნველყოფის, კომიტეტი წვერთა მორიგეობისა და სხვ. შესახებ.

კარგი მუშაობით გამოირჩევა ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლის მშობელთა კომიტეტი. იგი ეხმარება სკოლას სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის მოწოდების სიმაღლეზე დაყენების საქმეში. სამუშაო გეგმა, რომელიც რეალურად ხორციელდება, მოიცავს სასკოლო ცხოვრების ყველა უბანს. სისტემატურად ეწყობა რეიდები მოსწავლეთა ოჯახებში. ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლის მშობელთა კომიტეტთან შექმნილია ლექტორიუმი, რომლის წევრები სკოლის მიკრორაიონში ხშირად კითხულობენ ლექცია-მობსენებებს პედაგოგიური ხასიათის საკითხებზე. 1-ლ საშუალო სკოლის მშობელთა კომიტეტის ინიციატივით გახანგრძლივებული დღის ჯგუფის 18 აღსაზრდელი უფასოდ იკვებება სკოლის სასადილოში, ხოლო 41 მოსწავლისათვის შეცენილია ფორმის ტანსაცმელი.

ამ სკოლებში დანიშნულებისამებრ ხდება საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების ფონდით დაშვებული თანხების ხარჯვა. განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ქედის რაიონის მერისისა და შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლებთან არსებული სასკოლო ინტერნატების მუშაობა. მერისის საშუალო სკოლასთან არსებულ სასკოლო ინტერნატში სახელმწიფო კვებაზე აყვანილია 36 მოსწავლე, მათ შორის 19 გოგონა: ინტერნატს აქვს მოსწავლეთა საერთო საცხოვრებელი და სასადილო შენობა. ყველა საცინებელი ოთახი რადიოფიციურებულია, უზრუნველყოფილია განათებითა და გათბობით. იმავე შენობაში მოწყობილი აქვთ წითელი კუთხე, გამოდის კედლის გაზეთი „ინტერნატის ხმა“. ყველა ოთახში დგას ტან-

საქმლის კარადა. სასაიდლოში დაცულია კვების რაციონი და ისეთივე სანიმუშო სისუფთავეა, როგორც საინებელ ოთახებში. სასაიდლო უზრუნველყოფილია საჭირო რაოდენობის ჭურჭლეულებით და ნაწილობრივ და სხვ. მაგრამ სასაიდლოს შენობა საერთოდ უმჯობესია რეგია და საჭიროა მისი შეცვლა. სასკოლო ინტერნატის საკითხი განიხილეს საქართველოს კა აჭარის საოლქო და ქედის რაიონულმა კომიტეტებმა და წილებულია ზომები სასაიდლოსათვის ახალი შენობის ასაშენებლად. ინტერნატში (აღმზრდელები მ. ტრეტიაკი და მ. დოლიძე) ჩარიცხული 36 მოსწავლიდან II მეოთხედის ბოლოს ვერ ასწრებდა მხოლოდ 1 მოსწავლე.

შუახვევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლასთან გახსნილ სასკოლო ინტერნატში ირიცხება 22 მოსწავლე. საძინებელ ოთახებსა და სამზარეულოში სისუფთავე და წესრიგია. უფროსი კლასების მოსწავლეები თითონვე უვლიან საძინებელ ოთახებს (აღმზრდელებსწავლებელი ნ. თურმანიძე).

ავტონომიური რესპუბლიკის სკოლებს სათანადო დახმარებას უწევს აჭარის ასსრ განათლების სამინისტრო. მას 1961—62 სასწავლო წლის დასაწყისიდან მიმდინარე წლის 5 მარტამდე 30 დაწყებითს, 16 შვიდწლიან და 14 საშუალო სკოლაში შესწავლილი აქვს ზოგადსაგანმანათლებლო დისციპლინების სწავლების მდგომარეობა. გარდა ამისა, 3 საშუალო სკოლაში შესწავლილია სპეციალურად საწარმოო სწავლების მდგომარეობა; ცალკეა შესწავლილი 4 სკოლა-ინტერნატის, 1 მუშა ახალგაზრდობისა და 2 სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლის მუშაობა; ბათუმისა და ქობულეთის რაიონებში შემოწმებულია უცხო ენების სწავლების მდგომარეობა. სკოლების მუშაობის შემოწმების შედეგები მ-ჯერ არის განხილული კოლეგიაზე და გაფორმებულია შეასაბამისი ბრძანებები.

მიუხედავად ზემოაღნიშნული მიღწევებისა აჭარის ასსრ სკოლების მუშაობაში ადგილი აქვს არსებითი ხისიათის ნაკლოვანებებს.

არადამაკმაყოფილებლად ისწავლება ქართული ენა ქედის რაიონის ვაიოს რვაწლიანი სკოლის დაწყებით კლასებში. დამწყებმა მოსწავლეებელმა მაცვალა შერვაშიძემ არ იცის როგორ გამოიყენოს ახსნითი კითხვის მეთოდი. იგი ვერ ახერხებს მისცეს მოსწავლეებს გამომეტყველებითი კითხვის, აზრიანი, თანმიმდევრული თხრობის ნიმუშები. მოსწავლებელი გრამატიკის საკითხებს ვერ ასწავლის მათი პრაქტიკული გამოყენების თვალსაზრისით, ამიტომაც, რომ IV კლ. მოსწავლეებმა ზებირად იციან სახელის ფუნქციის მონახვის წესი, თანდებულები, მაგრამ ვერ მოახერხეს მოენახათ სიტყვა „კახეთის“

ფუძე, დაერთოთ მასზე თანდებული და ამ სიტყვის გამოყენებით შეედგინათ წინადადება.

არადამაკმაყოფილებლად დგას მშობლიური ენისა და ლიტერატურის სწავლება ქედის რაიონის მერისის საშუალო სკოლაში მასწ. თ. ქაჯაია და ლ. თურმანიძე ვერ ფლობენ საგნის სწავლების მეთოდებს. მათი მოსწავლეების მეტი ნაწილი მეტყველებს ვაუმართავი ქართული ენით. მასწავლებელი ლ. თურმანიძე ვერ ატარებს საჭირო მუშაობას ლიტერატურული ტექსტის იდეური ანალიზისათვის. მის მოსწავლეებს არა აქვთ ე. წ. საკუთარი სიტყვების მარაგი.

სუსტად ფლობს აგრეთვე საგანს და მისი სწავლების მეთოდებს შუახევის რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის ახლადდამწყები მასწავლებელი გ. ბერიძე. მე-10 კლასში, რომელსაც იგი ასწავლის, მოსწავლეებმა ვერ უბასუხეს კითხვებზე: რომელ საუკუნეში მოღვაწეობდა ყაზბეგი? რა არის ყაზბეგის შემოქმედებაში ძირითადი? ბუნდოვანი წარმოდგენა აქვთ ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაზე და სხვ.

ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლის მე-5 და მე-6 კლასების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელს შ. წულუკიძეს ნუშაობაში გააჩნია სერიოზული ნაკლოვანებანი. იგი არ ატარებს მეტყველების განვითარების გაკვეთილებს, სათანადო ყურადღებით არ ასწავლის ლიტერატურის თეორიის საკითხებს და სხვა.

ძალზე დაბალია მოსწავლეთა ცოდნის დონე რუსულ ენასა და ლიტერატურაში ქედის რაიონის მერისის საშუალო სკოლაში. V, VII და X კლასების მოსწავლეები უშვებენ უხეშ ენობრივ შეცდომებს. ვერ ასახელებენ წელიწადის დროებს, შინაურ ცხოველებს, ფრიხელებს, სწორად ვერ წერენ თვეებისა და დღეების დასახელებას, უაზროდ იმეორებენ უხეიროდ დაზეპირებულ სიტყვებსა და წინადადებებს. მასწავლებლები მ. ტრეტიაკი და ე. სიკინავა საკმაოდ ფლობენ ენას, მაგრამ ძალზე დიდი მუშაობა დასჭირდებათ არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად.

არადამაკმაყოფილებლად არის დაყენებული რუსული ენისა და ლიტერატურული კითხვის სწავლება აგრეთვე ხულოს რაიონის სოფ. ირემანძეების შეიდწლიანი სკოლის V—VII კლასებში, მასწავლებელმა გ. აბულაძემ ძალზე სუსტად იცის ენა. წერიითი და ზეპირი მეტყველების დროს უშვებს უხეშ შეცდომებს, გაკვეთილებს დაბალ დონეზე ატარებს. ასევე არადამაკმაყოფილებელია ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლის III და IV კლასების რუსული ენის

მასწავლებლების ნ. წულუკიძისა და კ. მელაძის, აგრეთვე ამავე რაიონის ირემაციების შეიდწლიანი სკოლის III კლასის რუსული ენის მასწავლებლის ლ. დეკანაძის მუშაობა.

დაბალია ქ. ბათუმის № 12 საშუალო სკოლის VI—VII კლასების მოსწავლეთა მომზადების დონე მშობლიურ (სომხურ) ენასა და ლიტერატურაში (მასწავლებელი ა. ოვანესიანი). მოსწავლეები ვერ ერკვევიან უბრალო საკითხებში, არ აქვთ თბრობის ჩვევები, ცუდად იციან გრამატიკული მასალა, ვერ ასხეავენ სრული და უსრულო სახის ზმნებს და სხვ. სუსტად იცის საგანი № 19 შეიდწლიანი სკოლის მასწავლებელმა ო. ხანჩალიანმა; ის ნაკლებად ერკვევა გრამატიკულ კატეგორიებში, ვერ ამჩნევს შეცდომებს, ზოგჯერ სწორად დაწერილს არასწორად ასწორებს. ცუდად გეგმავენ ვაკეეთილს და დაბალ დონეზე ატარებენ მას ამავე სკოლის მასწავლებლები ო. ვაგანიანი (IV^ა-კლასი) და ა. ბოზოიანი (IV^ბ-კლასი). უკანასკნელი ხშირად არასწორად გამოსთქვამს სიტყვებს. სუსტად იცის მშობლიური სომხური ენა ჩაქვის 7-წლიანი სკოლის აირველი კლასის მასწავლებელმა ს. ელოიანმა.

შუახვევის რაიონის ჯაბიძეების შეიდწლიანი სკოლის მათემატიკის მასწავლებელი შ. ივანიძე ჯეროვან ყურადღებას არ აქცევს ზეირი ანგარიშის ჩვევების დანერგვას; მოსწავლეებს არ აფარჯიშებს პრაქტიკული მნიშვნელობის მქონე საკითხებზე. დაბალია VII კლასის მოსწავლეთა მომზადების დონე ალგებრაში. მოსწავლეთა უმრავლესობას ზერელე წარმოდგენა აქვს განვილილ მასალაზე; მათ არა აქვთ დამოუკიდებელი მუშაობის მტკიცე ჩვევები, სუსტად ერკვევიან ალგებრული წილადების შეკრება-გამოკლებაში, განტოლებათა თვისებებსა და მათი ამოხსნის ხერხებში.

ამავე რაიონის უჩამბის საშუალო სკოლის V კლასის მოსწავლეთა ერთ ნაწილს (მასწავლებელი მ. ხაბეიშვილი) უცნელდება მოქმედებათა შესრულება ჩვეულებრივ წილადებზე; მოსწავლეები ვერ ერკვევიან წილადების ძირითად თვისებებში, მოქმედებათა შესრულების რიგში, არ იციან დიაგრამების აკება და სხვ. შემოწმების დღეს კლასს დამოუკიდებელ სამუშაოდ მიეცა ერთი მაგალითი, რომელიც 20 მოსწავლიდან მხოლოდ 12-მა ამოაწაა. ამ კლასის დაბალი მომზადება ძირითადად იმით არის გამოწყვეული, რომ იგი დაკომპლექტებულია სხვადასხვა დაწყებითი სკოლიდან მიღებული მოსწავლეებით, რომელთა შორის ზოგიერთმა ძალზე სუსტად იცის დაწყებითი სკოლის არითმეტიკის კურსი.

დაბალია ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლის X კლასის მოსწავლეთა მომზადების დონე ტრიგონომეტრიაში (მასწავლებელი ი.

კოსი). მოსწავლეთა დიდ ნაწლს უქირს ტრიგონომეტრიული იგივეობის დამტკიცებისას მარტივი გარდაქმნების დაუხმარებლად წარმოება, ტრიგონომეტრიულ გამოსახულებათა გამარტივებისას ძირითადი იგივეობის გამოყენება და სხვ. ასევე დაბეჭდილ მოსწავლეთა მომზადების დონე მათემატიკაში ქედის საშუალო სკოლის X კლასში (მასწავლებელი დ. ბოლქვაძე).

ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლის X კლასის მოსწავლეების ერთი ნაწილი სუსტად ფლობს ფიზიკაში გავლილი საპროგრამო მასალის კურსს (მასწავლებელი გ. ინარბე), ვერ განმარტავს ისეთ საკითხებს, როგორცაა ელექტროლიზის კანონები, დენის ძალა და სიმძლავრე, ძაბვა და სხვ. არ ხდება დენთან დაკავშირებული ცდების დემონსტრირება, რადგან სკოლას სათანადო წყარო არ გააჩნია. არადამაკმაყოფილებლად ისწავლება ფიზიკა შუახვევის რაიონის წაბლანის რეაწლიან (მასწავლებელი ა. ჭანუყვიძე) და ცინარეთის შვიდწლიან (მასწავლებელი კვაჭანტირაძე) სკოლებში. ცინარეთის შვიდწლიან სკოლას არ აქვს უმარტივესი ტიპის სადემონსტრაციო ცდების ჩასატარებელი ხელსაწყოებიც კი. დაბალია მოსწავლეთა მომზადების დონე ფიზიკაში ქედის საშუალო სკოლის IX და X კლასებში (მასწავლებელი დ. ბოლქვაძე). მოსწავლეები ვერ ერკვევიან იმაში, თუ რა დამოკიდებულებაა ხაზოვანი და მოცულობითი გაფართოების კოეფიციენტებს შორის; არ იციან დენის ტრანსფორმაცია.

ხულოს რაიონის სოფ. დიდაქარის საშუალო სკოლის ქიმიის მასწავლებელი ზ. გობაძე მართალია ფლობს საგანს და მისი სწავლების მეთოდებს, მაგრამ მის მუშაობაში მაინც შეიმჩნევა ნაკლოვანებები. იგი არ აძლევს სისტემატურად მოსწავლეებს საშინაო დავალებად ამოცანებს, მისი მოსწავლეები ვერ ფლობენ ელემენტარული ცდების ჩატარების ტექნიკას, ამჟღავნებენ გავლილი მასალის სუსტ ცოდნას, არა აქვთ მიცემული მასალის თანმიმდევრობით გადმოცემის უნარი. ზეპირსიტყვიერად, თვალსაჩინოების გარეშე ისწავლება ქიმიის ცინარეთის შვიდწლიან სკოლაში. არადამაკმაყოფილებლად ისწავლება ქიმიის-ბიოლოგია აგრეთვე ქ. ბათუმის მე-19 და ქობულეთის რაიონის ჩაქვის შვიდწლიან სკოლებში (მასწავლებლები ა. ხაჩატურიანი და შ. შახდინარიანი).

უპასუხისმგებლოდ მუშაობს ჩაქვის 7-წლიანი სომხური სკოლის დირექტორი. ა. გრიგორიანი (ასწავლის მშობლიურ ენასა და ლიტერატურას); სკოლის მუშაობის შესწავლის დღეს იგი ადგილზე არ აღმოჩნდა და როგორც გამოირკვა, ხშირად სტოვებს სკოლას.

და აქდენს გაკვეთილებს, ყოველდღიურად საჭირო დოკუმენტებს კი კარადაში ჰკეტს. გრიგორიანის მიერ დაუდევრად გასწორებულ მოსწავლეთა წერით ნამუშევრებში დაუქვირვებლობის შედეგად კერძო დღის თარიღი იყო აღნიშნული.

აჭარის ასსრ ზოგიერთ სკოლაში საეცებით არადაამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაშია საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების კანონის განხორციელების საქმე.

ხულოს რაიონის დიდაჭარის საშუალო სკოლიდან როგორც სკოლაში არსებული სასკოლო დოკუმენტების, საკლასო ჟურნალების, დღიურების, სიების, პირადი საქმეების, მოსწავლეთა მოძრაობის აღრიცხვის ჟურნალისა და სხვა მასალების გასინჯვით დადგინდა, განთესილია სასკოლო ასაკის ოთხი ბავშვი, გარდა ამისა საკლასო ჟურნალებში შეტანილი 3 ბავშვი (ერთი—მერვე და ორი—მე-2 კლასში) ჯერაც არ გამოცხადებულა სკოლაში.

ქედის საშუალო სკოლიდან ამ სასწავლო წლის მანძილზე განთესილია 7 მოსწავლე. როგორც სკოლის ხელმძღვანელობა აცხადებს, ამ მოსწავლეთაგან ზოგი ოქსაუბლიკის სხვა რაიონების სკოლებშია გადასული, ზოგი კი რესპუბლიკიდან გასულია, მაგრამ ამის დამადასტურებელი საბუთები სკოლას არა აქვს.

ქედის რაიონის ვაიოს რვაწლიანი სკოლის V კლასში ორი მოსწავლეა ჩაუბმელი სწავლებაში, ისინი სწავლობდნენ სოფ. სირაბიძეების დაწყებით სკოლაში, რომელიც ვაიოდან 5 კილომეტრით არის დაშორებული.

ქ. ბათუმის 1-ლ საშუალო სკოლიდან განთესილია სასკოლო ასაკის 5, III საშუალო სკოლიდან—3 მოსწავლე. ჯერ კიდევ დიდია მოსწავლეთა მოძრაობა და სკოლებიდან გასულ მოსწავლეთა რაოდენობა ზოგჯერ ჭარბობს შემოსულთა რაოდენობას. ასე, მაგალითად, ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლის მოსწავლეთა კონტინგენტი შემცირდა 16-ით, ხოლო მე-3 საშუალო სკოლისა—17 მოსწავლით.

ქ. ბათუმის მასობრივ სკოლებში სახელმწიფო გეგმით 1961—62 სასწავლო წელს სწავლებაში ჩაბმული უნდა ყოფილიყო 13431 მოსწავლე, ფაქტიურად კი სწავლობს 13408 მოსწავლე, ახუ გეგმასთან შედარებით 23 მოსწავლით ნაკლები. გეგმის შეუსრულებლობა გამოწვეულია იმით, რომ ქალაქის გარეუბნიდან სამხედრო ნაწილის გადასვლასთან დაკავშირებით სამხედრო მოსამსახურეთა შვილები, რომლებიც სწავლობდნენ მე-15 საშუალო სკოლაში, საცხოვრებლად გადავიდნენ სხვა ქალაქებში.

ზოგიერთი სკოლის ხელმძღვანელი ვერ გრძნობს იმას, რომ

მეთოდური მუშაობა არის სკოლის სასწავლო-აღმზრდელი საქმიანობის ძირითადი უბანი და ნაკლებ ყურადღებას უთმობს მას. არადა მკამყოფილებლად დგას მეთოდური მუშაობა შუახვევის რაიონის წაბლანის რეაწლიან სკოლაში (დირექტორი კ. მჭვირიძე) შემდინარე სასწავლო წელს კლასის ხელმძღვანელთა მეთოდგაერთიანების სხდომაზე არც ერთი მოხსენება არ არის წაკითხული, არ არის შექმნილი დაწყებითი კლასების მასწავლებელთა მეთოდური გაერთიანება. კლასის ხელმძღვანელთა მეთოდური გაერთიანება არ მუშაობს აგრეთვე ამავე რაიონის ცინარეთის შეიღწლიან სკოლაში.

ზოგან სუსტია მასწავლებელთა კოლექტივზე სკოლის დირექციის ხელმძღვანელობა და კონტროლი, სკოლების ხელმძღვანელები არ ესწრებიან მასწავლებლებს გაკვეთილებზე ან კიდევ, თუ ესწრებიან, მათი ანალიზები ზოგადია და არაფრის მთქმელი.

ორემანებების შეიღწლიანი სკოლის დირექტორს გ. ლომინაძეს შემოწმებას დღისათვის სულ მოსმენილი ჰქონდა 29 გაკვეთილი. გარდა იმისა, რომ მოსმენილი გაკვეთილების ანალიზებში გაპარულია ზოგიერთი ენობრივი ხასიათის შეცდომა, მათში არ ჩანს გაკვეთილებზე დასწრების მიზანი. სკოლის დირექტორი არ აწარმოებს ერთხელ მითითებულის შემოწმების მიზნით გაკვეთილებზე განმეორებით დასწრებას და მის ანალიზს.

მცირე რაოდენობით აქვთ მოსმენილი გაკვეთილები შუახვევის რაიონის წაბლანის რეაწლიანი სკოლის დირექტორს კ. ბერიძეს, სასწავლო ნაწილის გამგეს ს. ბერიძეს და ცინარეთის შეიღწლიანი სკოლის დირექტორს ო. თურმანიძეს. გაანალიზებულ გაკვეთილებში არ ჩანს გაკვეთილის იდეური, მეცნიერული და პედაგოგიურ-მეთოდური მხარე.

შუახვევის რაიონის უჩანების საშუალო სკოლის სასწავლო ნაწილის გამგეს საწარმოო სწავლების დარგში ხ. ვარშანიძეს მოსმენილი აქვს საწარმოო სწავლების 33 გაკვეთილი, მაგრამ მას უძნელებდა მოსმენილი გაკვეთილების გაანალიზება და მიცემული მითითებებიც ყოველთვის არ არის მართებული. ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლის სასწავლო ნაწილის გამგეს ა. დარჩიას და სასწავლო ნაწილის გამგეს საწარმოო სწავლების დარგში ნ. ლომთაიძეს მცირე რაოდენობით აქვთ მოსმენილი გაკვეთილები, პირველს—33, ხოლო მეორეს—21.

შუახვევის რაიონის ცინარეთის შეიღწლიან სკოლაში დარღვეულია გაკვეთილების ცხრილის შედგენის პრინციპი. საგნები, რომლებსაც სასწავლო გეგმით კვირაში ორი საათი აქვს დათმობილი, კვირის მოსაზღვრე დღეებში თანმიმდევრობით—უშუალოდ არის

შეტანილი. მაგალითად, ბოტანიკა V კლასში შეტანილია ორშაბათს და სამშაბათს, გეოგრაფია — ხუთშაბათს და აარასკევს. ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლაში მე-6 კლასში ოთხშაბათს შეტანილია ალგებრა და გეომეტრია, გადატვირთულია მე-7 კლასში შაბათის ცხრილი, მე-9 კლასში ინგლისური ენა ცხრილში შეტანილია უნუაღედოდ სამშაბათსა და ოთხშაბათს.

აარასწორადია აგრეთვე შედგენილი ქედის რაიონის მერისის საშუალო სკოლის გაკვეთილების ცხრილიც. 1 კლასში ერთ დღეს ქართული ენის სამი გაკვეთილია შეტანილი და გაკვეთილების საერთო რაოდენობა 5-მდე აღწევს, მეორე დღეს კი იმავე კლასში მხოლოდ სამი გაკვეთილია, დაწყვილებულია დაწყებით კლასებში შრომითი სწავლება. ცხრილის შედგენის პედაგოგიური პრინციპები დარღვეულია აგრეთვე ქედის რაიონის ვაიოს რეაწლიან და ქ. ბათუმის მე-12 საშუალო სკოლებში.

მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრება ზევრ სკოლაში დაბალია. ქ. ბათუმის მე-16 საშუალო სკოლის VI კლასებში მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრება II მეოთხედში 1 მეოთხედთან შედარებით დაქვეითებულია: თუ VI¹ კლასში 1 მეოთხედში მოსწავლეთა საერთო აკადემიური მოსწრება შეადგენდა 81 %, მეორე მეოთხედში იგი დაეცა 77,5 %-დგ, ასევე, VI კლასში მოსწრება შესაბამისად შემცირდა 70 %-დან 68 %-მდე. სავალალო მდგომარეობაა ამ სკოლის VII კლასში: პირველ მეოთხედში ვერ ასწრებდა მოსწავლეთა 53 %, მართალია მეორე მეოთხედში მოსწავლეთა მოსწრება 10 %-ით გაიზარდა, მაგრამ იგი მაინც საგრძნობლად დაბალია, რადგან ყოველი 5 მოსწავლიდან 2 მოსწავლე ვერ ასწრებს; დაბალია მოსწრება ამ კლასში ცალკეულ საგნებშიც. მაგალითად, 35 მოსწავლიდან მათემატიკაში ვერ ასწრებს 12, გეომეტრიაში — 10 და ა. შ. სკოლას ჰყავს 10 მეორეწლიანი მოსწავლე, რომელთაგან II მეოთხედში ვერ ასწრებდა 5 მოსწავლე, აქედან 4 მოსწავლე-3 და მეტ საგანში.

ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლის 936 მოსწავლიდან მეორე მეოთხედში ვერ ასწრებდა 124 მოსწავლე, აქედან 78 მოსწავლე — 3 და მეტ საგანში. აღსანიშნავია, რომ მოსწრება განსაკუთრებით დაბალია V, VI, VII, IX კლასებში. ამ სკოლის 40 მეორეწლიანი მოსწავლიდან II მეოთხედის ბოლოს ვერ ასწრებდა თითქმის ნახევარი (19 მოსწავლე). საგრძნობლად იკლო აგრეთვე მოსწავლეთა მოსწრებამ მეორე მეოთხედში ქ. ბათუმის მე-9 საშუალო სკოლის X კლასშიც. თუ პირველ მეოთხედში მოსწრება 85 %-ს უდრიდა,

მეორე მეოთხედის ბოლოს ამ კლასში ასწრებდა მოსწავლეთა მხოლოდ 75 %.

არადამაკმაყოფილებელია მოსწავლეთა შეფასებების მიხედვით, რომლებიც ქედის რაიონის მერიის საშუალო სკოლაში. ამ სკოლაში კლასის ერთ-ერთ მოსწავლეს ბ-ცეს I მეოთხედში არცერთი ნიშანი არ აქვს მიღებული საწარმოო სწავლების საგნებში, გეოგრაფიაში და ფიზიკაში. V კლასის მოსწავლეს ფ. ბ-ცეს მეორე მეოთხედში მიღებული აქვს თითო „2“-იანი გეოგრაფიასა და ინგლისურში, მეოთხედის ბოლოს კი იგი ამ საგნებში დადებითად არის შეფასებული. მაგავს მდგმარეობას აქვს ადგილი ქედის საშუალო სკოლაშიც.

ზოგან სუსტია საგნობრივი წრეების მუშაობა. მე-16 საშუალო სკოლის ლიტერატურული წრის მუშაობაში არ ჩანს დამოუკიდებლობა და მრავალფეროვნება, წრის მუშაობა ამოიწურება მხოლოდ რეფერატების მომზადებით, ეს რეფერატები წარმოადგენენ უმთავრესად პროგრამული თემების დუბლირებას; ბევრი მათგანი ხელალებით და შეცდომებით არის გადმოწერილი კრიტიკოსთა სტატიებიდან. სკოლაში შემოწმების მომენტისათვის არ იყო ჩამოყალიბებული ქიმიის წრე.

ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლაში არსებული შეიდი საგნობრივი წრიდან ორი (ნორჩ ტექნიკოსთა და ტრაქტორის) არ მუშაობს. არ არის შექმნილი მხატვრული კითხვის წრე რუსულ ენასა და ლიტერატურაში შუახვეის რაიონის წაბლანის რვაწლიან და ცინარეთის შეიდწლიან სკოლებში. წაბლანის შეიდწლიან სკოლაში აგრეთვე არ არის შექმნილი საგნობრივი წრე ისტორიაში. ქედის საშუალო სკოლის ისტორიის წრის გევით გათვალისწინებული თითქმის ყველა საკითხი საპროგრამო მასალას ემთხვევა და დამუშავებული თემებიც სახელმძღვანელო წიგნებში მოცემული მასალის ჩარჩოებს არ შორდება. არ მუშაობს ქედის რაიონის ვაიოს რვაწლიანი სკოლის ისტორიის წრე.

ზოგიერთ სკოლაში არადამაკმაყოფილებლად არის მოწყობილი კაბინეტ-ლაბორატორიები.

შუახვეის რაიონის წაბლანის რვაწლიან სკოლაში ფიზიკის კაბინეტი მოთავსებულია საკლასო ოთახში (მასწავლებელი ა. ჭანუყვაძე). იგი არ არის უზრუნველყოფილი თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღებით და ელექტრული დენით. ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლის ფიზიკის კაბინეტი განიკლდის ოპტიკის, მექანიკის, სითბოს, გაზებისა და სითხის თვისებების შესწავლისათვის საჭირო სადემონსტრაციო ხელსაწყო-იარაღების ნაკლებობას. ამ სკოლას

საკმარისი რაოდენობით არა აქვს ისტორიული და გეოგრაფიული რუკები.

სკოლების ერთი ნაწილი არ იბრძვის შევსებული დისციპლინის განმტკიცებისათვის. ადგილი აქვს მოსწავლეთა მიერ ლელების არასაპატიო მიზეზით გაცდენების შემთხვევებს. დიდაქარის საშუალო სკოლაში 1961 წლის სექტემბრიდან შემოწმების დღემდე სკოლის 258 მოსწავლის მიერ არასაპატიო მიზეზით გაცდენილია 30'4 გაკვეთილი. ქედის საშუალო სკოლაში სასწავლო წლის დასაწყისიდან შემოწმების დღემდე 280 მოსწავლის მიერ სულ გაცდენილია 13969 გაკვეთილი, მათ შორის არასაპატიო მიზეზით 6202.

ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლაში მოსწავლეთა დისციპლინა არ დგას მოწოდების სიმალლეზე. მოსწავლე ვაჟები დასვენების დროს უხეზად ექცევიან გოგონებს, გამოდიან ქუჩაში და არღვევენ წესრიგს. უდისციპლინობით განსაკუთრებით გამოირჩევა მე-9 კლასი. ამ სკოლაში I-ლ მეოთხედში ყოფაქცევაში ნიშანი დაუკლეს 10 მოსწავლეს, მათგან მეორე მეოთხედში ნიშანი ყოფაქცევაში აეწია 5 მოსწავლეს, მაგრამ 3 სხვა მოსწავლეს კი დააკლდა, ამრიგად II მეოთხედის ბოლოს სკოლას ჰყავდა ყოფაქცევაში ნიშანდაკლებული 8 მოსწავლე, რაც კლასის ხელმძღვანელთა ცუდ მუშაობაზე მიუთითებს. მათივე უყურადღებობით უნდა აიხსნას ისიც, რომ უფროსი კლასების მოსწავლეები ნაკლები მზოუნველობით უვლიან სახელმძღვანელოებს. სახელმძღვანელოებს არ უვლიან აგრეთვე მე-16 საშუალო სკოლის უფროსი კლასების მოსწავლეები; ქედის რაიონის ვაიოს რვაწლიანი სკოლის თითქმის ყველა მოსწავლე უზრუნველყოფილია სახელმძღვანელოებითა და სასწავლო ნივთებით, მაგრამ ისინი მოუფლელია.

ზოგიერთ სკოლაში სათანადო ყურადღება არ ექცევა საკლასო ჟურნალებისა და მეოთხედური ფურცლების წესიერად წარმოებას. ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლაში საკლასო ჟურნალებში ზოგჯერ ადგილი აქვს დამუშავებული მასალის არაზუსტად და არაკონკრეტულად შეტანის ფაქტებს; მეოთხედურ ნიშნებზე ხელს არ აწერენ საგნის მასწავლებლები და ზოგიერთი მშობელი, რიგ შემთხვევაში ჟურნალებში არ არის შეტანილი საკონტროლო წერიტი ნაშრომების ნიშნები; თითქმის ასევე ამავე რაიონის ირემანძეების შეიდწლიან სკოლაშიც. ქ. ბათუმის I-ლი საშუალო სკოლის უფროსი კლასების ჟურნალებში ადგილი აქვს როგორც მიმდინარე, ასევე მეოთხედური წარმატების ნიშნების გადასწორებისა და ამოშლის შემთხვევებს. ასეთივე მდგომარეობაა ქ. ბათუმის მე-3, მე-12 და მე-19 საშუალო სკოლებში.

არ არის მოწესრიგებული მოსწავლეთა პირადი საქმეები ქედის რაიონის მერიის საშუალო სკოლის X კლასში; ამ კლასის არცერთ მოსწავლეს არა აქვს დაბადების მოწმობა, ხოლო კლასის დამთავრების მოწმობები შეესებულია ნბოლოდ ქარაფულად. ამვე რაიონის ვაიოს რეაწლიანი სკოლის მოსწავლეს სობის პირად საქმეებში დაბადების მოწმობების ნაცვლად სასოფლო საბჭოს მიერ გაცემული უირალო ცნობებია შეტანილი.

ზოგან სკოლას სათანადო დახმარებას არ უწევს მშობელთა კომიტეტი.

არადამაკმაყოფილებელია ქედის საშუალო სკოლის მშობელთა კომიტეტის მუშაობა. უკუდად არის შედგენილი სამუშაო გეგმები, უწიგნურად არის დაწერილი ოქმები, არ ჩანს აგრეთვე, თუ რა ღონისციებაა გასატარებელი განხილული საკითხის გარშემო, ვის რა დაევალა და სხვ. მშობელთათვის არ ჩატარებულა პედაგოგიური ხასიათის ლექცია და მოხსენება. მრავალი ნაკლოვანებით ხასიათდება ქედის რაიონის ვაიოს რეაწლიანი სკოლის მშობელთა კომიტეტის საქმე ანობა, არადამაკმაყოფილებლად მუშაობს აგრეთვე ქ. ბათუმის მე-12 საშუალო სკოლის მშობელთა კომიტეტი.

აჭარის ასსრ სკოლების სასწავლო-აღმზრდელობითს მუშაობაში ზემოაღნიშნულ ნაკლოვანებათა დროულად აღმოფხვრის მიზნით საჭიროდ მიგვაჩნია გატარდეს შემდეგი ღონისციებანი:

1. აჭარის ასსრ განათლების სამინისტრომ:

ა) უზრუნველყოს ამ მოხსენებითი ბარათის განხილვა აჭარის ასსრ ყველა სკოლის პედაგოგიური საბჭოს სხდომებზე და დასახოს კონკრეტული ღონისციებანი სკოლებისა და მასწავლებლების მუშაობაში არსებულ ნაკლოვანებათა გამოსასწორებლად.

ბ) გააძლიეროს კონტროლი და ხელმძღვანელობა დირექტორებისა და სასწავლო ნაწილის გამგეების მუშაობაზე და საჭირო დახმარების აღმოჩენით მათი მთელი საქმიანობა წარმართოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიერ დამტკიცებული ბრძანებებისა და მითითებების შესაბამისად; მიაღწიოს იმას, რომ რაიონების პედაგოგიური კაბინეტები ქმედით დახმარებას უწევდნენ სკოლებს, რომ სკოლების პედაგოგიური საბჭოების სხდომებზე სისტემატურად იხილებოდეს ცალკეული საგნების სწავლების მდგომარეობისა და სწავლების გაუმჯობესების, წერიითი მუშაობის დაყენების, კლასის ხელმძღვანელთა მუშაობის, მოსწავლეებში შრომითი ჩვევების დანერგვის, მეთოდური, აღმზრდელობითი ხასიათის და სხვა აქტუალური საკითხები; მუშავდებოდეს მეთოდურად და პედაგოგიურად გამართული ღონისციებები, რომლებიც ნამდვილად

გაუწევს დახმარებას მასწავლებლებს საგნების სწავლების არსებითად გაუმჯობესების საქმეში.

გ) განსაკუთრებული ყურადღების ქვეშ დააყენოს ის მასწავლებლები, რომელთა მუშაობის შემოწმების პროცესში გამოვლინდა ნებისმიერი სახის ნაკლოვანებები:

ქართულ ენასა და ლიტერატურაში — თ. ქაჯაია, ლ. თურმანიძე — ქედის რაიონის მერისის საშუალო სკოლა, გ. ბერიძე — შუახევის რაიონის უჩანბის საშუალო სკოლა (X კლასი), შ. წულუკიძე — ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლა (V-VI კლ.). მ. შერვაშიძე — ქედის რაიონის ვაიოს რეაწლიანი სკოლის დაწყებითი კლასები;

რუსულ ენასა და ლიტერატურაში — მ. ტრეტიაკი და ე. სიჭინავა — ქედის რაიონის მერისის საშუალო სკოლა, გ. აბულაძე — ხულოს რაიონის ირემიანების შვიდწლიანი სკოლა; რუსულ ენაში — ნ. წულუკიძე და კ. მელაძე — ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლის III-IV კლასები; ლ. დეკანაძე — ხულოს რაიონის ირემიანების შვიდწლიანი სკოლის III კლასი. სომხურ ენასა და ლიტერატურაში — ა. ოვანესიანი (ქ. ბათუმის მე-12 საშუალო სკოლა), რ. ხანჩალიანი, ო. ვაგანიანი და ა. ბოზოიანი (ქ. ბათუმის მე-19 შვიდწლიანი სკოლა), ს. ელოიანი (ჩაქვის შვიდწლიანი სკოლა);

მათემატიკაში — შ. ივანიძე — შუახევის რაიონის ჯაბნიძეების შვიდწლიანი სკოლა; მ. ხაბეიშვილი — შუახევის რაიონის უჩანბის საშუალო სკოლის V კლასი; ი. კოსი — ქ. ბათუმის მე-3 საშუალო სკოლა; დ. ბოლქვაძე — ქედის საშუალო სკოლა;

ფიზიკაში — გ. ინარძე — ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლა; ა. ჭანუყვაძე — შუახევის რაიონის წაბლანის რეაწლიანი სკოლა; კვაჭანტირაძე — შუახევის რაიონის ცინარეთის შვიდწლიანი სკოლა; დ. ბოლქვაძე — ქედის საშუალო სკოლა;

ქიმიკაში — ზ. გობაძე — ხულოს რაიონის დიდაქარის საშუალო სკოლა; — ა. ხაჩატურიანი — ქ. ბათუმის მე-19 შვიდწლიანი სკოლა. იზრუნოს მათი აედაგოგიური, მეთოდური კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის. უმაღლესდაუმთავრებელი მასწავლებლები ჩააბას დაუსწრებელ სწავლებაში.

დ) მიიღწიოს იმას, რომ არსებითად გაუმჯობესდეს სკოლების ხელმძღვანელთა მხრივ დამწყებ და საერთოდ მასწავლებლებსათვის დახმარება, გაკვეთილების შემოწმების ხარისხი და კონტროლი. დირექტორები და სასწავლო ნაწილის გამგეები წინასწარ საფუძვლიანად ეცნობოდნენ მასწავლებელთა გაკვეთილის გეგმებს, გაკვეთილისათვის მომზადების ხარისხს, გადასაცემ მასალას და გაკვეთილებზე დასწრების შედეგად შემჩნეული ნაკლოვანებების გა-
3. კრებული

ნოსასწორებლად მასწავლებლებს აცლებდნენ მეთოდურად გამართულ მითითებებს;

ვ) განიხილოს რუსული ენის იმ მასწავლებელთა საკითხი, რომლებიც ენის არადაამკმაყოფილებლად ცოდნის უმცირესობად ასწავლიან რუსულ ენასა და ლიტერატურას და არსებული წესის დაცვით შესცვალოს ისინი ამ საგნის მცოდნე მასწავლებლებით.

ვ) ქ. ბათუმის და ჩაქვის სომხური სკოლების მასწავლებელთათვის შექმნას სასკოლათა შორისო მეთოდგაერთიანებანი.

ზ) სისტემატურად აწარმოოს ნოწინავე მასწავლებელთა მუშაობის საუკეთესო ნიმუშების განზოგადება, ამ საქმეში ფართოდ გამოიყენოს საზოგადოებრივ საწყისებზე მომუშავე შტატგარეშე ინსპექტორები.

თ) გაატაროს ქმედითი ღონისძიებანი საყოველთაო-საეალღებულო სწავლების კანონის განხორციელების უზრუნველსაყოფად, მიაღწიოს მომავალი სასწავლო წლიდან მიმდინარე წელს ოთხკლასდამთავრებული ყველა მოსწავლის ჩაბმას V კლასებში და V—VIII კლასების მოსწავლეთა მთლიანად შენარჩუნებას.

2. აჭარის ასს რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დირექტორებმა:

ა) გადაჭრით გააუმჯობესონ მუშაობა საყოველთაო-საეალღებულო სწავლების კანონის განხორციელებისათვის, სისტემატურად იზრუნონ მოსწავლეთა კონტინგენტის შენარჩუნებისათვის, არ დაუშვან მოსწავლეთა განთესვის არცერთი შემთხვევა.

ბ) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ სკოლებში მეთოდური მუშაობის გაშლას. იქ, სადაც მეთოდური გაერთიანებები არ არის შექმნილი, შექმნან ასეთები. უზრუნველყონ მათზე ხელმძღვანელობა, სისტემატურად შეამოწმონ მეთოდური მუშაობის შედეგები, გამოვლინებულ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრისათვის.

გ) ყოველმხრივ გააუმჯობესონ მოსწავლეთა საგნობრივი წრეების მუშაობა, მიაღწიონ იმას, რომ წრის მუშაობა აუ ამოიწურებოდეს მხოლოდ რეფერატების მომზადებით და ყოველმხრივ უწყობდეს ხელს მოსწავლეთა გონებრივი ჰორიზონტის განვითარებას;

დ) დარაზმონ პედაგოგიკტივები მოსწავლეთა მაღალი აკადემიური მოსწრებისა და შეგნებული დისციპლინის განმტკიცების უზრუნველსაყოფად;

ე) გააკეთილებს ცხრილი შეადგინონ პედაგოგიური მოთხოვნების სრული დაცვით, არ დაუშვან საგნების დაწყვილება, დაიცვან საგნების თანმიმდევრობა შეთვისების მხრივ მათი სიძნელის გათვალისწინებით;

ვ) გადამჭრელი ზომები გაატარონ კაბინეტ-ლაბორატორიების საჭირო ხელაწყო-იარაღებით შესავსებად, უზრუნველყონ მათი მოვლა-შენახვა და დანიშნულებისამებრ გამოყენება;

გერმანული
საქონლის

ზ) მიიღწიონ მასწავლებლების მიერ საქლასო უზრუნველყოფის წესიერად წარმოებას, არ დაუშვან მათში ნიშნების გადასწორება და ამოშლა, არახუსტი ჩანაწერების შეტანა და სხვ;

თ) სრულ წესრიგში მოიყვანონ მოსწავლეთა პირადი საქმეები მათში ყველა საჭირო საბუთის შეტანით; მოსწავლის დახასიათებაში ჩანდეს მისი ბუნება, მისი მისწრაფება და ჩვევები, ცხოვრებასა და ხასიათში მომხდარი ცვლილებანი;

ი) უზრუნველყონ მშობელთა კომიტეტების მუშაობის სათანადო სიმაღლეზე დაყენება, დაეხმარონ მათ სამუშაო გეგმების მოფიქრებულად და წიგნიერად შედგენაში, ჩააბან ისინი სკოლის მატერიალური ბაზის განმტკიცებისა და მთელი სასწავლო-აღმზრდელი მუშაობის უკეთ დაყენებისათვის საჭირო ღონისძიებების დროულად განხორციელების საქმეში.

სკოლების სამმართველოს უფროსის მოადგილე **ბ. ფერაძე**

**საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1962
წლის 30 მაისის ბრძანება მცხეთის რაიონის ქალისის
საშუალო სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი
მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ**

გავეცანი რა მცხეთის რაიონის ქალისის საშუალო სკოლის (დირექტორი ლ. არქანია, სასწავლო ნაწილის გამგე ი. მანქანაშვილი) მუშაობის შემოწმების შედეგებს, აღვნიშნავ, რომ სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა ძალზე არადაამკმაყოფილებლადაა დაყენებული.

სკოლაში დაბალ დონეზე დგას ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლება (მასწავლებლები თ. მარუქაშვილი და მ. ბადალაშვილი); არადაამკმაყოფილებელია მოსწავლეთა წერითი და ზეპირი მეტყველების კულტურა; მოსწავლეებს არ შესწევთ დამოუკიდებლად თხრობისა და სწორი მეტყველების უნარი; მათვე სუსტად იციან მხატვრული ნაწარმოების შინაარსი და საზეპირო აღგილები. ქართული ენა ისწავლება თვალსაჩინოებისა და პრაქტიკული ვარჯიშის გარეშე, მოსწავლეებმა გრამატიკის წეს-კანონები იციან ზეპირად, მაგრამ არ შეუძლიათ მათი გამოყენება წერასა და ზეპირ მეტყველებაში. წერაში ამჟღავნებენ ისინი როგორც ენის კანონების, ასევე ლიტერატურული მასალის ძალზე დაბალ ცოდნას. მასწავლებლები მოსწავლეთა წერით ნამუშევრებს ლიბერალურად აფასებენ, არ ასწორებენ გულდასმით და შეცდომები რჩებათ შეუმჩნეველი; არ წარმოებს მოსწავლეთა მიერ შეცდომების გასწორებაზე ვარჯიში. საკონტროლო წერითი ნამუშევრები უმრავლეს შემთხვევაში ერთნაირია, ერთი „შპარგალკიდანაა“ გადაწერილი, ამას ადგილი აქვს ყველა კლასში, განსაკუთრებით კი დამამთავრებელი X კლასის მოსწავლეთა ნამუშევრებში, რაც მასწავლებლებს შეუმჩნეველი რჩებათ.

არადაამკმაყოფილებლადაა დაყენებული რუსული ენის სწავლება II—X კლასებში. დაწყებითი კლასის მასწავლებლები ლ. მეჩიტაშვილი, თ. ლაშაური, რ. ვალიშვილი და ნ. თედორაძე სუს-

ტად ფლობენ საგანსა და მისი სწავლების ნეთოდებს, ვერ ამჩნევენ მოსწავლეთა მიერ ზეპირსა და წერით მეტყველებაში დაშვებულ შეცდომებს, თვითონაც არასწორად მეტყველებენ და მოუშადადებლად ატარებენ გაკვეთილებს. ცალზე დაბალია მოსწავლეთა დონე V—X კლასებში (მასწ. ჩურჩიანი). მოსწავლეები საპროგრამო მასალის სუსტ ცოდნას ამჟღავნებენ, დამახინჯებულად კითხულობენ, არასწორად გამოთქვამენ სიტყვებს, მასწავლებლები არ ასწორებენ საკლასო და საშინაო წერით ნამუშევრებს, არ ავარჯიშებენ მოსწავლეებს დაშვებული შეცდომების გასწორებაზე. მასწავლებელი თ. ჩურჩიანი არ იცნობს პროგრამას, რის შედეგად იგი VIII კლასში IX კლასის მასალას ასწავლის.

ცალზე დაბალია მოსწავლეთა ცოდნის დონე მათემატიკაში. VIII კლასის (მასწ. ლ. გულბათაშვილი) მოსწავლეებმა არ იციან ფესვების შეკრება და გამოკლება, ფესვების გამარტივება და კვადრატული განტოლების ამოხანა. მასწავლებელი ლ. გულბათაშვილი მოსწავლეებს მუშაობაში არ აბამა, მოსწავლეთა მიერ დაშვებულ შეცდომებს არ ასწორებს. X კლასის (მასწ. ქ. ეჯოშვილი) მოსწავლეთა მომზადების დონე ტრიგონომეტრიაში იპდენად დაბალია, რომ საშინაო დავალებად მიცემული მარტივი სახის ამოცანა რომბის წვეროზე დიდი დიაგონალის პერპენდიკულარულად გამავალი ღერძის გარშემო ბრუნვით მიღებული სხეულის მოცულობის გამოანგარიშებაზე არც ერთ მოსწავლეს არ ჰქონდა ამოხსნილი; მასწავლებელმა ეს ამოცანა მოსწავლეებს კლასში ამოახსნევინა, ამოცანის ამოხსნისას მოსწავლეებმა გეომეტრიასა და ტრიგონომეტრიაში წინა წლებში შესწავლილი მასალის სრული უცოდინარობა გამოამჟღავნეს.

მასწავლებელ ქ. ეჯოშვილს არა აქვს საინისო გამოცდილება, რომ ასწავლოს უფროს კლასებში, მიუხედავად ამისა სასწავლო ნაწილის გამგე ი. მანქანაშვილმა გასული სასწავლო წლის მეორე ნახევარში მისი IX კლასი მასწ. ქ. ეჯოშვილს გადასცა.

დაბალია მოსწავლეთა მომზადების დონე გეომეტრიაში VII—IX კლასებში (მასწავლებელი ი. მანქანაშვილი, იგივე სასწავლო ნაწილის გამგე). VII კლასის მოსწავლეებმა ვერ გამოიანგარიშეს ტოლფერდა სამკუთხედში ფუძესთან მდებარე კუთხეები, როდესაც ცნობილია წვეროსთან მდებარე კუთხე; მათ არ იციან პარალელოგრამის ნიშნები, მართკუთხედის, რომბის ძირითადი თვისებები. VIII კლასის მოსწავლეებმა არ იციან მართკუთხა სამკუთხედის ელემენტთა შორის თანაფარდობა. მათ ვერ განსაზღვრეს მართკუთხა სამკუთ-

ხელში მართი კუთხის წვეროდან ჰიპოტენუზაზე დაშვებული პერ-
ენდოკულარის სიგრძე ჰიპოტენუზის მონაკვეთების საშუალებით.

დაბალია მოსწავლეთა ცოდნის დონე ქიმიაში (მასწ. ნ. ბერიძე)
ნიძე). ქიმიის კაბინეტი მოუწყობელია და ღარიბია ხელსაწყო-
ლებით, არ ტარდება ლაბორატორიული გაკვეთილები, საკონტრო-
ლო პრაქტიკული სამუშაოები და სადემონსტრაციო ცდები, ამის
შედეგად სწავლებაში ადგილი აქვს ფორმალისმს, ხოლო მოსწავ-
ლეთა ცოდნის შეფასების საქმეში — ლიბერალიზმს.

არადამაკმაყოფილებელია აგრეთვე მოსწავლეთა ცოდნა გერ-
მანულ ენაში (მასწ. ე. ციხისთავი). IX—X კლასების მოსწავლეებმა
სუსტად იციან საპროგრამო მასალა, მათ უჭირთ კითხვა და წერა,
არ შეუძლიათ ტექსტის დამოუკიდებლად თარგმნა, ღარიბია მათი
ლექსიკური მარაგი.

დამამთავრებელი X კლასის მოსწავლეთა მომზადების დონე
საერთოდ იმდენად დაბალია, რომ სიმწიფის ატესტატის მისაღებ
გამოცდებზე მათი დაშვება შეუძლებელია.

სკოლაში სათანადო ყურადღება არ ექცევა საყოველთაო სა-
ვალდებულო სწავლების კანონის გატარების საქმეს. ვასულსა და
მიმდინარე სასწავლო წელს სკოლიდან განთესილია 18 მოსწავლე;
მოუწესრიგებელია მოსწავლეთა მოძრაობის აღრიცხვის საქმე.

არასწორად არის შედგენილი გაკვეთილების ცხრილი. ზოგი-
ერთი დღეები გადატვირთულია მათემატიკური სავნებით, ზოგი კი
ჭუმანური. დაუდევრადაა წარმოებული საკლასო ჟურნალები. ად-
გილი აქვს ნიშნების ამოთხევისა და გადასწორების შემთხვევებს;
საკლასო ჟურნალებში შეტანილ მეოთხედურ ნიშნებს სავნა მას-
წავლებლები ხელს არ აწერენ.

ძალზე სუსტია პედაგოგიური საბჭოს მუშაობა: მეოთხედების
ბოლოს პედაგოგიური საბჭოს სხდომებზე არ არის გაანალიზებ-
ული მეოთხედებში ჩატარებული მუშაობა, არაა გამოვლინებული
მასწავლებელთა მუშაობაში არსებული ნაკლოვანებანი და არ არის
დასახული კონკრეტული ღონისძიებანი მათ სალიკვიდაციოდ.

არადამაკმაყოფილებლად მუშაობენ კლასის ხელმძღვანელები,
ზოგადია მათი სამუშაო გეგმები, მათ არ გააჩნიათ ჩატარებული
მუშაობის აღრიცხვა.

სუსტია შინასასკოლო კონტროლი და ხელმძღვანელობა მას-
წავლებელთა მუშაობაზე: დირექტორსა და სასწავლო ნაწილის
გამგეს უცირვ რაოდენობით აქვთ მოსმენილი გაკვეთილები და გაკ-
ვეთილების ანალიზებიც არადამაკმაყოფილებელია.

სკოლაში არ წარმოებს მასწავლებელთა შორის მეთოდური მუშაობა, მეთოდგაერთიანებები არ არის შექმნილი საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1961 წლის 20 ივნისის № 422 ბრძანების შესაბამისად.

საქართველოს
შინაგარეო
მინისტრის
გენერალური
სამსახური

სკოლის მუშაობაში არსებული ეს სერიოზული ნაკლოვანებანი ძირითადად იმის შედეგია, რომ სკოლის დირექტორი ლ. არქანია და სასწავლო ნაწილის გამგე ი. მანჭანაშვილი ვერ ხელმძღვანელობენ სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობით მუშაობას, მათ არ შესწევთ უნარი ჩაუდგნენ პედაგოგეტიკურ სათავეში და დარაზმონ იგი სკოლის წინაშე მდგარი ამოცანების გადასაჭრელად.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ .

1. მცხეთის რაიონის ძალისის საშუალო სკოლის დამამთავრებელი X კლასის მოსწავლეებს, რომლებმაც საპროგრამო მასალის ძალზე სუსტი ცოდნა გამოამჟღავნეს, სიმწიფის ატესტატის მისაღები გამოცდები გადაედოთ საშემოდგომოდ. დაევალოს მცხეთის რაიონის განათლების განყოფილებას და სკოლის დირექციას მოაწყონ ამ კლასის მოსწავლეთათვის ზაფხულის პერიოდში ყოველდღიური მეცადინეობა.

2. ძალისის საშუალო სკოლის დირექტორი ლ. არქანია, რომელმაც ჩაშალა სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა, მოიხსნას თანამდებობიდან.

3. დაევალოს მცხეთის რაიონის განათლების განყოფილების გამგეს ა. ბარისაშვილს:

ა) შეარჩიოს და დასამტკიცებლად წარმოადგინოს ძალისის საშუალო სკოლის დირექტორის კანდიდატურა.

ბ) დაადოს სათანადო სასჯელი სასწავლო ნაწილის გამგეს ი. მანჭანაშვილსა და ბრძანებაში დასახელებულ სუსტად მომუშავე მოსწავლეებს: წარმოადგინოს წინადადება ახალი სასწავლო წლიდან მათი განთავისუფლებისა ან ჩამოყენების შესახებ არსებული წესების დაცვით.

გ) ყოველდღიური დახმარება და ხელმძღვანელობა გაუწიოს ძალისის საშუალო სკოლას სასწავლო-აღმზრდელობით მუშაობაში არსებულ ნაკლოვანებათა გამოსასწორებლად.

4. მცხეთის რაიონის განათლების განყოფილების გამგეს ა. ბარისაშვილს სკოლისადმი არადამაკმაყოფილებელი ხელმძღვანელობისათვის გამოეცხადოს საყვედური.

5. აღნიშნული ბრძანება განვიხილულ იქნას ყველა სკოლის პედსაბჭოს სხდომებზე და ძალისის საშუალო სკოლის X კლასის მოსწავლეთა მშობლების კრებაზე.

6. სკოლების სამმართველომ (ამხ. დ. ჯაფარიძე) და კადრების განყოფილებამ (ამხ. ი. კვაჭაძე) დააწესეს კონტროლი ამ ბრიყების შესრულებაზე.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების ^{მინისტრი} ~~სამინისტროს~~ კოლეგიის 1962 წლის 25 მაისის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1962 წ-
ის ივნისის ბრძანება მცხეთისა და ყაზბეგის რაიონების
სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელოებითი მუშაობის
შემოწმების შედეგების შესახებ

გავეცანი რა მცხეთისა და ყაზბეგის რაიონების სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელოებითი მუშაობის შემოწმების შედეგებს, აღვნიშნავ, რომ ამ რაიონების რიგ სკოლებში მასწავლებელთა გარკვეული ნაწილი კარგად ფლობს საგანს და ნაყოფიერ აედაგოგიურ საქმიანობას ეწევა. ამ მხრივ გამოირჩევიან დაწყებითი კლასის მასწავლებლები: ც. გარსევანიშვილი (მცხეთის საშ. სკოლა), ტ. ნაქაიცი (ყაზბეგის საშ. სკოლა), მ. ახვლედიანი (მცხეთის რაიონი, მისაქციელის საშ. სკოლა), ნ. მალანია (ყაზბეგის რაიონი, სიონის საშ. სკოლა); რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლები: ო. კაანაძე, ზ. რევესკაია (მცხეთის საშ. სკოლა), გ. პლახტოვა (მცხეთის რაიონი, ეგვის საშ. სკოლა), მ. ლულუშაური (ყაზბეგის საშ. სკოლა); მათემატიკის მასწავლებელი ლ. გელაძე (ყაზბეგის საშ. სკოლა); ქიმიის მასწავლებლები ქ. ბერია (მცხეთის რაიონი, მისაქციელის საშ. სკოლა) და თ. ავსაჯანიშვილი (ყაზბეგის რაიონი, სიონის საშ. სკოლა); გერმანული ენის მასწავლებლები ე. ალიბეგაშვილი (ყაზბეგის რაიონი, სიონის საშ. სკოლა) და ა. ქორიცი (მცხეთის რაიონი, მუხრანის საშ. სკოლა).

მიუხედავად ამისა შესწავლილი სკოლების მუშაობაში ადგილი აქვს არსებითი ხასიათის ნაკლოვანებებს.

დაწყებითი კლასის ზოგიერთი მასწავლებელი, კერძოდ, ნ. თირანიშვილი (ყაზბეგის რაიონი, სნოს საშ. სკოლა), რ. ხულელიცი (ყაზბეგის რაიონი, სიონის საშ. სკოლა), ა. ხატისოვა (მცხეთის საშ. სკოლა) არადაამაკმაყოფილებლად მუშაობენ, ვერ აცლებენ მოსწავლეებს დედაენის პროგრამით გათვალისწინებული მასალის ცოდნას. ბავშვებს არა აქვთ გამომუშავებული სუფთად, აზრიანად და სწორად წერის ჩვევები; არ წარმოებს ვარჯიში შეცდომების გასწორებაზე; მცირეა მოსწავლეთა ლექსიკური მარაგი და დაბალია ზეპირი მეტყველების დონე.

სერიოზული ნაკლოვანებებით ხასიათდება ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლება. დაბალია მოსწავლეთა ზეპირი და წერილი მეთყველების დონე მცხეთის რაიონის მისაქციელის (მასწ. ლ. მერაბიშვილი), ყაზბეგის რაიონის (მასწ. ა. დავითაშვილი) სკოლებში. მოსწავლეთა უმრავლესობას არ შესწევს დამოუკიდებლად თხრობისა და სწორად მეთყველების უნარი, არ შეუძლია ნაწარმოების იდეურ-მატერული ანალიზი. ქართული ენის სწავლება III—IV, V—VII კლასებში წარმოებს მშრალად, თვალსაჩინოებისა და ვარჯიშის გარეშე. მოსწავლეებმა ზეპირად იციან ქართული ენის გრამატიკის კანონები, მაგრამ ვერ იყენებენ როგორც წერითს, ისე ზეპირ მეთყველებაში. არის შემთხვევები, როდესაც მოსწავლეები მოსწავლეთა წერით ნამუშევრებს ლიბერალურად აფასებენ, არ ასწორებენ გულდასმით და შეცდომები რჩებათ შეუმჩნეველი.

დედაენასა და ლიტერატურაში განსაკუთრებით სუსტი მომზადება გამოამჟღავნეს ყაზბეგის რაიონის სნოს (მასწ. გ. ბულაშვილი) საშუალო სკოლის დამამთავრებელი X კლასის მოსწავლეებმა. ამ სკოლის X კლასის მოსწავლეთა საკონტროლო წერითი ნამუშევრები თითქმის ერთი ნეორისაგან არის გადაწერილი. სკოლის ხელმძღვანელები ყოველივე ამას ურიგდებიან და მათი კონტროლი და დახმარება ქართული ენისა და ლიტერატურის მოსწავლეებისადმი არადაჰკმაყოფილებელია.

არადაჰკმაყოფილებლად ფლობს საგანს რუსული ენისა და ლიტერატურის მოსწავლეებელთა ერთი ნაწილი. ზოგიერთი მათგანი ვერ აჩვენებს ზეპირსა და წერით მეთყველებაში დაშვებულ შეცდომებს, არ ასწორებს საკლასო და საშინაო წერით რვეულებს, ამის შედეგად მოსწავლეებიც საპროგრამო მასალის სუსტ ცოდნას ამჟღავნებენ, დამახინჯებულად კითხულობენ, არასწორად გამოთქვამენ სიტყვებს, თავის ადგილას აო ხმარობენ მახვილებს, წერით ნამუშევრებში უშვებენ უხეშ შეცდომებს, განსაკუთრებით ცუდად არის დაყენებული რუსული ენისა და ლიტერატურის სწავლება მცხეთის რაიონის მისაქციელისა (მასწ. ე. უჩანეიშვილი) და მცხეთის (მოსწავლებელი ლ. ბეგლარიშვილი) საშუალო სკოლებში. მოსწავლეებელი ზ. ჩქარეული (ყაზბეგის რაიონი, სიონის საშუალო სკოლა) რუსულ ენისა და ლიტერატურაში მოუმზადებლად ატარებს გაკვეთილებს, არ იმაღლებს კვალიფიკაციას და უპასუხისმგებლოდ ეკიდება დაკისრებული მოვალეობის შესრულებას.

არადაჰკმაყოფილებლად არის დაყენებული მათემატიკის სწავლება ყაზბეგის რაიონის სნოს (მასწ. შ. გელაშვილი) და მცხეთის

რაიონის მისაქციელის საშუალო სკოლის (მასწ. ე. ჩილოშვილი) IX—X კლასებში. ყაზბეგის რაიონის სნოს საშუალო სკოლის IX კლასის მოსწავლეებმა არ იციან ლოგარითმის ძირითადი თვისებები, არითმეტიკული და გეომეტრიული პროგრესიები. X კლასის ვერც ერთმა მოსწავლემ ვერ შესწავლა ბინომის ხარისხის მაჩვენებლის განსაზღვრა, როდესაც ცნობილი იყო ბინომიალური კოეფიციენტების ჯამი; მათ არ იციან ბინომისა და უტოლობის ძირითადი თვისებები და კომპლექსურ რიცხვებზე მოქმედებანი. ასევე დაბალი მომზადება გამოამჟღავნეს ალგებრაში ამავე სკოლის VII კლასისა (მასწავლებელი გ. ღუღუშაური) და ყაზბეგის რაიონის სიონის საშუალო სკოლის VIII კლასის (მასწ. გ. გელაძე) მოსწავლეებმა. შესწავლილი სკოლების მოსწავლეებს არ შესწევთ მაგალითებისა და ამოცანების დამოუკიდებლად ამოხსნის უნარი. აღნიშნული სკოლების მასწავლებლები არ ცდილობენ დანერგონ მოსწავლეებში ზეპირი ანგარიშის ჩვევები.

მცხეთის რაიონის (ეგვის (მასწ. ე. ზანჯავიძე), მცხეთის (მასწ. დ. კუთხაშვილი, ქ. ნიბლაძე) საშუალო სკოლების VII—IX კლასების მოსწავლეთა მომზადების დონე გეომეტრიაში დაბალია. VII კლასის მოსწავლეებმა ვერ გამოიანგარიშეს ტოლფერდა სამკუთხედში ფუტკესთან მდებარე კუთხეები, როდესაც ცნობილია წვეროსთან მდებარე კუთხე. არ იციან აარაღელოგრამის ნიშნები, მართკუთხედის, რომბის ძირითადი თვისებები. VIII კლასის მოსწავლეებმა არ იციან მართკუთხა სამკუთხედის ელემენტებს შორის თანაფარდობა, ვერ განსაზღვრეს მართკუთხა სამკუთხედში მართი კუთხის წვეროდან ჰიპოტენუსზე დაშვებული პერპენდიკულარის სიგრძე ჰიპოტენუსის მონაკვეთების საშუალებით.

აღნიშნული სკოლების მასწავლებლები გეომეტრიის სწავლებისას არ უთმობენ სათანადო ადგილს თვალსაჩინოებას, ნაკლებად ავარჯიშებენ მოსწავლეებს პრაქტიკული ხასიათის ამოცანებზე, არ ნერგავენ მოსწავლეებში თანმიმდევრული-ლოგიკური შესჯელობის უნარს.

დაბალ დონეზე დგას ქიმიის სწავლება მცხეთის (მასწავლებელი მ. ჩხიკვიშვილი), ყაზბეგის რაიონის სნოს (მასწავლებელი ა. მანთაშვეა) და ყაზბეგის საშუალო სკოლებში. აღნიშნულ სკოლებში ღარიბია და მოუწყობელია ქიმიის კაბინეტები, არ ტარდება ლაბორატორიული გაკვეთილები, საკონტროლო პრაქტიკული სამუშაოები და სადემონსტრაციო ცდები, ამის შედეგად მოსწავლეთა ცოდნის დონე ქიმიაში ძალზე დაბალია.

დაბალია მოსწავლეთა ცოდნის დონე გერმანულ ენაში მცხე-

თის რაიონის მუხრანის (მასწავლებელი ვ. ვაჩეიშვილი) საშუალო სკოლაში. ამ სკოლის IX—X კლასების მოსწავლეებს არა აქვთ კითხვისა და ტექსტის დამოუკიდებლად თარგმნის ჩვევები. მასწავლებელი ვ. ვაჩეიშვილი სუსტად ფლობს გერმანულ ენას. მოსწავლეების მეთოდებს. ფრანგულ ენაში გავლილი მასალის სუსტი ცოდნა გამოაპყვავნენ მცხეთის საშუალო სკოლის (ლ. ქანთარია და ე. ბეჟანიშვილი) VI, VII, VIII და IX კლასების მოსწავლეებმა.

მცხეთის რაიონის მისაქციელის, წილკნის და გალავნის საშუალო სკოლებში საწარმოო სწავლება სერიოზული ნაკლოვანებებით, ხასიათდება, თუმცა სკოლებს გამოყოფილი აქვთ ერთიდან ორ პექტარამდე მიწის ნაკვეთი, მაგრამ იგი მოუვლელია; მოსწავლეები არ არიან უზრუნველყოფილი შენაფერისი სასოფლო-სამეურნეო იარაღებით, საექტანაკმლით და თვალსაჩინო მასალებით. სათანადო სინაღლებზე არ დგას საწარმოო და შრომითი სწავლების მასწავლებლებისადმი კონტროლი და დახმარება. სკოლის დირექტორები და სასწავლო ნაწილის გამგეები იშვიათად ისმენენ ამ საგნების მასწავლებელთა გაკვეთილებს, არ აკონტროლებენ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში მშრომობელური შრომის მიმდინარეობას და არ აწარმოებენ შექმნილი პროდუქციის აღრიცხვას. სკოლები არ არის უზრუნველყოფილი სათანადო განათლების მქონე კადრებით, მაგალითად, მისაქციელის საშ. სკოლაში დღემდე არ არის დანიშნული სასწავლო ნაწილის გამგე საწარმოო სწავლების დარგში და ამ საქმეს ხელმძღვანელობს უმაღლესდაუმთავრებელი ნ. გულბათაშვილი; შრომით სწავლებას სასწავლო-სახელოსნოში ხელმძღვანელობს ფიზკულტურის მასწავლებელი ნ. რევაზიშვილი. ანალოგიური მდგომარეობაა სხვა სკოლებშიც.

მცხეთისა და ყაზბეგის რაიონების ზოგიერთ სკოლაში სათანადო ყურადღება არ ექცევა საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების კანონის გატარების საქმეს. მცხეთის საშუალო სკოლიდან განთესილია 6 მოსწავლე, ჭეგვის საშუალო სკოლიდან—13, მისაქციელის საშუალო სკოლიდან—5, ყაზბეგის რაიონის სნოს საშუალო სკოლიდან—8, სიონის საშუალო სკოლიდან—4, ყაზბეგის საშუალო სკოლიდან—2 მოსწავლე.

შესწავლილ სკოლებში გაკვეთილის ცხრილის შედგენისას არ იცავენ პედაგოგიურსა და მეთოდურ მოთხოვნებს; ცხრილში საგნების სიძნელეთა მიხედვით დღეები თანაბრად არ არის დატვირთული, ადგილი აქვს გაკვეთილების გაწყვილების შემთხვევებს.

არადაამკაყოფილებლად დაყენებული მეთოდური მუშაობა სკოლებში, განათლების საინისტროს 1961 წლის 20 ივნისის № 422

ბრძანების შესაბამისად არ არის შექმნილი სასკოლო და სასკოლა-თაშორისო მეთოდური გაერთიანებები, ამ ნხრივ სუსტია პედაგოგი-ნეტების დახმარება და ხელმძღვანელობა რაიონების სკოლებისადმი.

სუსტია შინასასკოლო კონტროლი და ხელმძღვანელობის მხრივ წავლებლთა მუშაობისადმი. დირექტორებს და სასწავლო ნაწილის გამგებს მცირე რაოდენობით აქვთ მოსმენილი გაკვეთილები და ანალიზებიც არადაამკმაყოფილებელია. ყურადღება არ ექცევა საკლასო ჟურნალების წარმოებას, მიმდინარე შეფასების ნიშნები ყოველთვის არ შეაქვთ ჟურნალებში. ადგილი აქვს სკოლებში საათების დაქუცმაცების მავნე პრაქტიკას. მაგალითად, ყაზბეგის საშ. სკოლის VI კლასში აოთხშემთხვევას და გეომეტრიას ერთი მასწავლებელი ასწავლის, ალგებრას კი მეორე მასწავლებელი.

მცხეთის (გამგე ა. ბარისაშვილი) და ყაზბეგის (გამგე გ. კურკუმული) რაიონების განათლების განყოფილებები პედაგოგიურ კაბინეტებთან ერთად თუმცა ამოწმებენ სკოლების მუშაობას, მაგრამ სათანადო ყურადღებას არ აქცევენ მიცემულ მითითებათა შესრულების შემოწმებას. რაიონების პედაგოგიური კაბინეტები სუსტად ეხმარებიან სკოლებს მეთოდური მუშაობის დარგში.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ .

1. სკოლების დირექტორებმა და სასწავლო ნაწილის გამგეებმა:

ა) სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის გაუმჯობესების მიზნით გააძლიერონ კონტროლი და ხელმძღვანელობა მასწავლებლთა მუშაობაზე, სისტემატურად დაესწრონ მათ გაკვეთილებს და საფუძვლიანად გააანალიზონ მოსმენილი გაკვეთილები;

ბ) სასწავლო კაბინეტები შეავსონ ხელსაწყო-იარაღებითა და რეაქტივებით, შექმნან საჭირო პირობები სწავლების პროცესში თვალაჩინოების სათანადოდ გამოყენებისათვის.

გ) გაკვეთილების ცხრილი შეადგინონ პედაგოგიურ მოთხოვნათა ზუსტად დაცვით;

დ) მტკიცე კონტროლი დააწესონ საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების კანონის განუხრებლად გატარებაზე, მიიღონ გადამჭრელი ზომები სკოლის გარეთ დარჩენილ სასკოლო ასაკის ბავშვების სწავლებაში ჩაბმისათვის, არ დაუშვან სკოლიდან მოსწავლეთა განთავსება;

ე) გარდაქმნან და გაუმჯობესონ მეთოდური მუშაობა სკოლებში საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1961 წლის 20 ივნისის № 422 ბრძანების შესაბამისად.

ვ) პედაგოგიური საბჭოს სხდომებზე სასწავლო მეოთხედების

ბოლოს მოახდინონ ნეოთხედის განმავლობაში ჩატარებული მუშაობის ღრმა ანალიზი, გამოავლინონ სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობაში არსებული ნაკლოვანებები და განახორციელონ ქმედითი ღონისძიებანი მათ სალიკვიდაციოდ;

ზ) იზრუნონ სკოლების ნიეთიერი ბაზის განმტკიცებისათვის, მიიღონ საჭირო ზომები ახალი სასწავლო წლიდან საშუალო სკოლების მთლიანად საწარმოო სწავლებაზე გადაყვანისა, მათთვის სათანადო ბაზების შექმნისა და კადრებით უზრუნველყოფისათვის.

თ) დაწყებითი კლასების, ქართული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის, ფიზიკისა და ბიოლოგიის მასწავლებელთა მუშაობა გარდაქმნან საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1961 წლის 8 ივლისის № 488, 29 ივნისის № 460, 17 მაისის № 324, 7 აგვისტოს № 563, 12 აგვისტოს № 585 ბრძანებების საფუძველზე.

2. საგნის სწავლების არადაამკმაყოფილებლად დაყენებისათვის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებს ნ. ფირანიშვილსა და გ. ბულაშვილს (ყაზბეგის რაიონი, სნოს საშუალო სკოლა), რ. ხულელიძესა და ა. დავითაშვილს (ყაზბეგის რაიონი, სიონის საშ. სკოლა), ა. ხატისოვას (მცხეთის საშუალო სკოლა), თ. მერაბიშვილს (მცხეთის რაიონი, მისაქციელის საშ. სკოლა), რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებს ე. უჩანეიშვილს (მცხეთის რაიონი, მისაქციელის საშ. სკოლა), ზ. ჩქარეულს (ყაზბეგის რაიონი, სიონის საშ. სკოლა), მათემატიკის მასწავლებლებს ლ. კუთხაშვილს (მცხეთის საშ. სკოლა), შ. მელაშვილსა და გ. ღუდუშაურს (ყაზბეგის რაიონი, სნოს საშ. სკოლა), გ. გელაძეს (ყაზბეგის რაიონი, სიონის საშუალო სკოლა), ე. მანჯავიძეს (მცხეთის რაიონი, ცეგვის საშუალო სკოლა), ქიმიის მასწავლებლებს მ. ჩხიკვიშვილს (მცხეთის საშ. სკოლა), ა. მანთაშვილს (ყაზბეგის რაიონი, სნოს საშ. სკოლა), გერმანული ენის მასწავლებელს ლ. ვაჩიშვილს (მცხეთის რაიონი, მუხრანის საშ. სკოლა), ფრანგული ენის მასწავლებლებს ქანთარიაა და ე. ბეჟანიშვილს (მცხეთის საშ. სკოლა) ნიეთითოთ.

3. მცხეთისა და ყაზბეგის რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებმა ამხ. ამხ. ა. ბარისაშვილმა და გ. კურკუმულმა:

ა) გააძლიერონ სკოლებისადმი ხელმძღვანელობა და კონტროლი, სკოლის მუშაობის გამოკვლევის შედეგები განიხილონ განათლების საბჭოს სხდომებზე და განახორციელონ ქმედითი ღონისძიებები სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის არსებითად გაუმჯობესებისათვის;

ბ) უზრუნველყონ საწარმოო სწავლებაზე გადაყვანილი სკო-
ლები სათანადო სასწავლო-საწარმოო ბაზებით და საჭირო კად-
რებით;

გ) მტკიცე კონტროლი დააწესონ საყოველთაო-საქალაქ-
ბულო სწავლების კანონის განხორციელებაზე, არ დაუშვან სახალ-
ხო-სამეურნეო გეგმით გათვალისწინებულ მოსწავლეთა კონტინ-
გენტის გეგმის შეუსრულებლობა და უზრუნველყონ მოსწავლეთა
მთლიანად შენარჩუნება რეაწლიანი სკოლის ფარგლებში;

დ) აღნიშნული ბრძანება განიხილონ ყველა სკოლის პედ-
საბჭოს სხდომებზე.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
კოლეგიის 1962 წლის 25 მაისის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1962 წ. 11 ივნისის ბრძანება აჭარის ასსრ ბათუმის, ქედისა და ქობულეთის რაიონების სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ

გავეცანი რა აჭარის ასსრ ბათუმის, ქედისა და ქობულეთის რაიონების სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის შემოწმების შედეგებს, აღვნიშნავ, რომ, მიუხედავად ერთგვარი წარმატებისა ამ სკოლების მუშაობაში შეინიშნება მთელი რიგი სერიოზული ნაკლოვანებანი.

შემოწმებულ სკოლებში კლასები დაუტვირთავია, თუმცა ქობულეთისა და ბათუმის რაიონებში სწავლებაში ჩაუმშვლია წარმოებაში მომუშავე საშუალო განათლების არმქონე 300 ახალგაზრდა.

სკოლების ხელმძღვანელები არ იბრძვიან მოსწავლეთა კონტინენტის შენარჩუნებისათვის. ბათუმის რაიონის ხელვაჩაურის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლაში 5 სექტემბერს სიით ირიცხებოდა 133 მოსწავლე, 1962 წ. მაისში, შემოწმების დროისათვის კი—იყო 101 მოსწავლე, 32 მოსწავლეთ ნაკლები; ამავე რაიონის ურეხის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლიდან გასულია 13, ქობულეთის რაიონის დაგვის საშუალო სკოლიდან კი—17 მოსწავლე.

სკოლის ხელმძღვანელები და პედაგოგიური კოლექტივები საქმიან კავშირს არ ამყარებენ კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობებისა და წარმოება-დაწესებულებათა ხელმძღვანელებთან; ამის გამო აღნიშნული რაიონების სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებში წარმატებით მოსწავლე ახალგაზრდები დღემდე არ სარგებლობენ შემცირებული სამუშაო დღით.

ჯერ კიდევ მოუგვარებელია მოსწავლეთა ტრანსპორტით მომსახურების საქმე, რაც იწვევს მოსწავლეთა გაკვეთილებზე დაგვიანებას ან სრულიად გამოუცხადებლობას. ზოგჯერ სწავლიდან მოწყვეტასაც კი. ასე, მაგალითად, ქობულეთის რაიონის დაგვის სოფლის ახალგაზრდობის სკოლაში 26 აპრილს 87 მოსწავლიდან

მეცადინეობაზე არ გამოცხადდა 24, ხოლო ხელვაჩაურის სოფლის ახალგაზრდობის სკოლაში 24 აპრილს—18 ახალგაზრდა.

ბათუმის რაიონის ხელვაჩაურისა და ურეხის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლებს არ გააჩნიათ მუშაობის ნორმების პირობები. სასკოლო შენობები უვარგისია და სასწავლო კაბინეტები ღარიბი, ამის გამო მეცადინეობა მიმდინარეობს ზეპირ-სიტყვიერად, ყოველგვარი თვალსაჩინოების გარეშე.

ურეხისა და დაგვის სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებში არადამაკმაყოფილებელია პედსაბჭოს მუშაობა, არა საქმავო ჩატარებული სხდომების რიცხვი. ნაცვლად დებულებით გათვალისწინებული 7 სხდომისა, შემოწმების მომენტისათვის მოწვეული იყო მხოლოდ 4 სხდომა. პედაგოგიური საბჭოს სხდომებზე მოსმენილი არ არის ცალკეული საგნების სწავლების საკითხები, ზოგადად არის განხილული სასწავლო წლის მეოთხედებში ჩატარებული მუშაობის შედეგები და სხვ.

დასახელებული სკოლების ხელმძღვანელები და პედაგოგიური კოლექტივები არასაკმავო ყურადღებას აქცევენ საღამოს სკოლების მუშაობის სპეციფიურ პირობებს, რაც ნათლად ჩანს სკოლის წმინდური და კლასის ხელმძღვანელთა სააღმზრდელო სამუშაო გეგმებიდან; სათანადო პასუხისმგებლობით არ არის შედგენილი გაკვეთილების ცხრილი ბათუმის რაიონის ხელვაჩაურის, ურეხის, ქობულეთის რაიონის დაგვისა და ქედის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლებში. ადგილი აქვს ერთი ციკლის საგნების თანმიყოლებით შეტანას ცხრილში და ცნულად ასათვისებელი საგნების ერთდღეს გათვალისწინებას.

აღნიშნული სოფლის ახალგაზრდობის სკოლები დაგვიანებით დებულობენ სახელმძღვანელო დოკუმენტებს. მაგალითად, სკოლებისათვის არ იყო ცნობილი იმ ცვლილებების შესახებ, რომლებიც შეტანილი იყო გეოგრაფიის IX კლასის პროგრამაში; გეგმით V კლასში უნდა ისწავლებოდეს ბოტანიკა, VI-ში ზოოლოგია და VII კლასში კი ადამიანის ანატომია-ფიზიოლოგია, სამეცადინო ცხრილით კი VI—კლასში ნაცვლად ზოოლოგიისა შეტანილი იყო ბოტანიკა, ხოლო VII კლასში ნაცვლად ადამიანის ანატომია-ფიზიოლოგიისა—ზოოლოგია.

სათანადო დირექტივის საფუძველზე სკკ XXII ყრილობის მასალები უნდა ისწავლებოდეს პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის განკუთვნილი საათების ხარჯზე—სამეცადინო ცხრილში კი ეს ცვლილება გათვალისწინებული არ არის. ქედის სოფლის

ახალგაზრდობის საშუალო სკოლაში შემოწმებამდე სკკპ XXIV კრი-
ლობის მასალები არ ისწავლებოდა.

დაგვის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლაში დადეს
მეცადინეობს, რაც ეწინააღმდეგება არსებულ დებულებებს.
ზოგ სკოლაში დაბალია მოსწავლეთა აკადემიური წარმატება.

ქედის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლის (დირექტორი
ა. ბეგანიძე) მეთე კლასის აკადემიური მოსწრება III მეოთხედში
50%-ს არ აღემატება. ეს პირველ რიგში გამოწვეულია იმით, რომ
მასწავლებელთა ერთი ნაწილი შოუზზადებელი ცხადდება სკოლაში
და უპასუხისმგებლოდ ეკიდება დაკისრებული მოვალეობის შესრუ-
ლებას. შემოწმების დღეს მასწავლებლებს ა. ბერიძეს (ფიზიკა) ა.
შარვაშიძეს (აღებრა), ჯიჯავაცეს (ისტორია) არ აღმოაჩნდათ გაკ-
ვეთილის გეგმები.

არადაპაკმაყოფილებლად დაყენებული მათემატიკის სწავ-
ლება ბათუმის რაიონის ურეხის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო
სკოლის X კლასში (მასწ. ს. ძაგნიძე). მასწავლებელმა მოუზადებ-
ლად ჩაატარა ტრიგონომეტრიის გაკვეთილი, ვერ განმარტა მახ-
ვილი კუთხის უარყოფითი კოსინუსი, ტრიგონომეტრიულ გამოსა-
ხულებათა გამრავლებისას არ გამოიყენა შემოკლებული ფორმუ-
ლები და გამრავლება მრავალწევრთა გამრავლების წესით შეას-
რულა; მასწავლებელს არ აღმოაჩნდა გაკვეთილის გეგმა. მასწავ-
ლებელი ს. ძაგნიძე მოსწავლეთა საკონტროლო ნამუშევრებს გულ-
დასმით არ განიხილავს, რის გამოც ადგილი აქვს შენჩნეული შეც-
დომების გაუსწორებლად დატოვებას; IX კლასში 21 მარტს, ჩატა-
რებული საკონტროლო ნამუშევრები მას შემოწმების დღეს 25 აპ-
რილს ჯერ კიდევ არ აქონდა გასწორებული.

საპროგრამო მასალის დაბალი ცოდნა გამომჟღავნეს ქობუ-
ლეთის რაიონის დაგვის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკო-
ლის (დირექტორი ფ. ქანდოპული) VIII კლასის მოსწავლეებმა
ფიზიკაში (მასწ. ი. კასტერიდი). მათ სუსტად იცოდნენ სხეულთა
თავისუფალი ვარდნის კანონები, ვერ გამოთვალეს რა მანძილს გა-
ივლის ვარდნილი სხეული 5 წამში, ვერ დაწერეს ნიუტონის კა-
ნონის ფორმულა და სხვა. მეთოდურად დაბალ დონეზე ჩაატარა
ფიზიკის გაკვეთილი ამავე მასწავლებელმა IX კლასში; ახალი მა-
სალა მან არასრულად და შეკუმშულად ახსნა; მასწავლებელმა
ძალზე გამარტივებულად აღწერა სახელმძღვანელოში მოცემული
ცდა გამაჯვრებელი ორთქლის მიღების შესახებ.

საპროგრამო მასალის არასაკმაო ცოდნას ამჟღავნებენ ამავე
სკოლის რუსული სექტორის VII კლასის მოსწავლეები ქართულ
ენაში (მასწავლებელი ნ. თავბერიძე). ისინი სუსტად ფლობენ გავ-

ლილ მასალას, ღარიბია მათი ლექსიკური მარაგი, ვაკვეთილად მიცემულ „დიდება საბჭოთა ქვეყანას“, კითხულობენ ცალზე სუსტად; მოსწავლეთა უმრავლესობამ სუსტად იცოდა ადგილისა და დროის ზმნიხედები, მათი წერითი კულტურის დონე ცალზე უმრავლესობაშია დაბალი.

არადამაკმაყოფილებელ ცოდნას იჩენენ გეოგრაფიაში ქობულეთის რაიონის დაგვის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლის IX კლასის მოსწავლეები (მასწ. კ. ქსანდოპულო); მათ სუსტად იციან რუკის კითხვა, ისინი არ არიან ჩაბმული პრაქტიკულ ვარჯიშობაში კონტურულ რუკებზე და სხვ.

შემოწმებულ სკოლებში მოუგვარებელია ძირითადი სასკოლო დოკუმენტების წარმოების საქმე. ქედის, ბათუმის რაიონის ხელვაჩაურის, ურეხისა და ქობულეთის რაიონის დაგვის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლებს არ გააჩნიათ მოსწავლეთა მოძრაობის აღრიცხვის წიგნები.

ხელვაჩაურისა და ურეხის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლებში სიმწიფის ატესტატების აღრიცხვას აწარმოებენ 7 კლასის დამთავრების მოწმობების აღრიცხვის წიგნებში, რომლებიც დაუნომრავი, დაულუქავი და შეუმოწმებელია განათლების განყოფილების მიერ.

არადამაკმაყოფილებელია ხსენებული სკოლების კლასის ხელმძღვანელთა მუშაობა. მოუგვარებელია მოსწავლეთა პირადი საქმეები, უფროსი კლასის მოსწავლეთა დიდ ნაწილს არა აქვთ წარმოდგენილი ცნობები სამუშაო ადგილიდან, 7 კლასის დამთავრებისა და დაბადების მოწმობები.

სუსტია ხელამღვანელობა და კონტროლი სოფლის ახალგაზრდობის სკოლების მასწავლებელთა მუშაობაზე. ქობულეთის რაიონის დაგვის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლის დირექტორს ფ. ქსანდოპულოს მოსმენილი აქვს ხოლოდ 15 ვაკვეთილი, ბათუმის რაიონის ურეხის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლის დირექტორს ზ. ანანიძეს—30 ვაკვეთილი, ხოლო ქედის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლის დირექტორს ა. ბეჟანიძეს უკანასკნელი თვენახევრის განმავლობაში არც ერთი ვაკვეთილი არ ჰქონდა მოსმენილი, ვაკვეთილის ანალიზები ზოგადი ხასიათისაა და არ ხდება მითითებათა შესრულების შემოწმება.

მასწავლებელთა შორის მეთოდური მუშაობა თითქმის არ ტარდება.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ.

1. ბათუმის, ქობულეთისა და ქედის რაიონების განათლების

განყოფილებებმა: (ზ. შიქლაძე, რ. ჯინჭარაძე და მ. ნაკიანი) აცლიერონ სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებისადმი კონტროლი და ხელმძღვანელობა, მომავალში სისტემატურად შეესწავლენ საკითხი ამ ტიპის სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მდგომარეობის შეახებ და საჭიროების მიხედვით გახადონ იგი სახალხო განათლების საბჭოების მსჯელობის საგნად.

2. სკოლების დირექტორებმა:

ა) დააყენონ საკითხი ადგილობრივი ხელმძღვანელი ორგანოების წინაშე სკოლაში მოაწავლე ახალგაზრდობის ავტომანქანებით გადაყვანის საკითხის მოწერილების შეახებ;

ბ) სათანადო მუშაობა გაშაღონ ადგილობრივ კომკავშირულ და პროფკავშირულ ორგანოებთან ერთად წარმოებაში მომუშავე საშუალო განათლების არ მქონე ახალგაზრდობის სწავლებაში ჩასაბმელად და 1962/63 სასწავლო წლისათვის მოსწავლეთა კონტინენტის გვერდი შეარტულები უზრუნველსაყოფად;

გ) სათანადო ხელმძღვანელობა და კონტოლი განახორციელონ მასწავლებელთა მუშაობაზე, გაკვეთილების სისტემატური მოსმენით და შემჩნეულ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრით უზრუნველყონ ცალკეული საგნების სწავლების არსებითად გაუმჯობესება;

დ) სისტემატურად იზრუნონ მასწავლებელთა აედაგოგიურ-მეთოდური დახელოვნებისათვის, ბოლო მოულონ საგნობრივ მეთოდგაერთიანებათა მუშაობის შეუფასებლობის დღემდე არსებულ პრობლემას;

ე) მეტი ყურადღება მიაქციონ სკოლების სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის დაგეგმვას, შემოქმედებითად მიუღვენ ამ ტიპის სკოლების მუშაობის საეციფიკას;

ვ) აედაგოგიური საბჭოების მუშაობა წარმართონ საქართველოს განათლების სამინისტროს მიერ დამტკიცებული დებულების სრული შესაბამისობით; ახალი სასწავლო წლიდან გაკვეთილების ცხრილი შეადგინონ აედაგოგიურ-მეთოდურ მოთხოვნათა სრული გათვალისწინებით;

ზ) აღმოფხვრან გაკვეთილებზე მოსწავლეთა არასაპატიო მიზეზით გაცდენა-დაგვიანების შემთხვევები;

თ) წარმოება-დაწესებულებათა ხელმძღვანელებთან მტკიცე, საქმიანი კავშირის დამყარებით უზრუნველყონ სკოლების სასწავლო მატერიალური ბაზის განმტკიცება;

ი) მეტი ყურადღება მიაქციონ აღნიშნული ტიპის სკოლების საკუთარი კაბინეტ-ლაბორატორიებით და სასკოლო ბიბლიოთეკებით უზრუნველყოფისა და მასობრივი სკოლების კაბინეტ-ლა-

პრაქტიკით სოფლის ახალგაზრდობის სკოლების სარგებლობის საკითხის მოგვარებას;

კ) საგაზაფხულო გამოცდების დაწყებამდე წესრიგში მოიყვანონ ყველა სასკოლო დოკუმენტი.

3. მასწავლებლებმა ყოველდღიურად სრულყონ თავიანთი პედაგოგიურ-მეთოდური კვალიფიკაცია, პრაქტიკული მუშაობის საქმიანობა, გაითვალისწინონ ამ სკოლების მუშაობის სპეციფიკა, განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ სწავლებაში თვალსაჩინოების დანერგვას, მოსწავლეთა მიერ სასწავლო მასალის შეგნებულად ათვისებას და მეცნიერებათა საფუძვლების მტკიცედ დაუფლებას.

4. ბათუმისა და ქობულეთის რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგებებმა სათანადო სასჯელი დაადონ ამ ბრძანებაში აღნიშნულ სუსტად მომუშავე მასწავლებლებს ს. ძაგნიძეს (ბათუმის რაიონის ურეხის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლა), თ. კასტერიდსა და კ. სანდოპულოს (ქობულეთის რაიონის სოფ. დაგვის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლა).

5. აღინიშნოს, რომ ქედის სოფლის ახალგაზრდობის საშუალო სკოლის დირექტორი ს. საჯავია სუსტი მუშაობისათვის განთავისუფლებულია სამუშაოდან.

6. აღინიშნოს, რომ აჭარის ასსრ განათლების სამინისტრომ დროულად ვერ დაიყვანა სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებამდე საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიერ დაშვებული სახელმძღვანელო დოკუმენტები.

7. აჭარის ასსრ განათლების მინისტრმა ვ. წულუკიძემ მიმდინარე წლის 30 ოქტომბრამდე წერილობით მოახსენოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ამ ბრძანების შესრულების მიმდინარეობის შეახებ.

8. ეს ბრძანება პედაგოგიური საბჭოების სხდომებზე განსახილველად და სათანადო ღონისძიებათა გასატარებლად დაეგზავნოთ ბათუმის, ქობულეთისა და ქედის რაიონის სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებს.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1962 წლის 25 მაისის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1962 წ. 12 ივნისის ბრძანება ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების გაუმჯობესების ღონისძიებათა თაობაზე განათლების სამინისტროს 1961 წლის 29 ივნისის ბრძანების შესრულების მიმდინარეობის შესახებ ქ. მცხეთისა და ბორჯომის სალამოს (ცვლის) ზოგად-საზანაღეთლო სკოლებში

ქ. მცხეთისა და ბორჯომის სალამოს (ცვლის) სკოლებს ერთგვარი დადებითი მუშაობა აქვთ ჩატარებული ზოგადსაზანაღეთლო სკოლების V—X კლასებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების გაუმჯობესების ღონისძიებათა თაობაზე განათლების სამინისტროს 1961 წლის 29 ივნისის ბრძანების შესასრულებლად. მიუხედავად ამისა, აღნიშნული ბრძანების შესრულებაში შეინიშნება მთელი რიგი სერიოზული ნაკლოვანებანი.

არაიშვიათად სალამოს (ცვლის) სკოლების მოსწავლეთა მნიშვნელოვან ნაწილს სწავლაში დიდი ხნით წყვეტილისა ან თავის დროზე აკადემიური ჩამორჩენილობის გამო, ზოგადი განათლების დაბალი დონე აქვს. ეს გარემოება, განსაკუთრებით ენის სწავლებისას, მოითხოვს მასწავლებლისაგან წინათ შესწავლილი, მაგრამ დაფიქვებული მასალების განმეორებას და ამრიგად საფუძვლის განპოტეციებას ახლის ასათვისებლად. ეს გარემოება არაა სათანადოდ გათვალისწინებული ქ. ბორჯომის მუშა ახალგაზრდობის V და VII კლასებში, რომლებშიც დაბალია მოსწავლეთა მომზადების დონე (მასწ. მ. ავალიანი). V კლასის მოსწავლეებმა არადაამაკმაყოფილებლად იციან გრამატიკიდან ელემენტარული საკითხებიც კი— ფუნქციად და ფუნქციუმვად არსებით სახელთა ბრუნება, სახელის ფუნქცია და ბრუნებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები და სხვ. აღნიშნულ კლასებში არასაკმაო ყურადღება ექცევა აგრეთვე მოსწავლეთა მიერ ენაში შესწავლილი თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენებას.

არადაამაკმაყოფილებლად არის დაყენებული ქართული ლიტე-

რატორის სწავლება. აღნიშნულ სკოლებში საკმაოდ ადგილი არ ეთმობა ნაწარმოების ტექსტზე მუშაობას, ენის, მხატვრული მხარის ანალიზს. მწერლის მიერ შექმნილი ცოცხალი სურათების, გააზრებისათვის საჭირო სისტემატურ, გეგმაზომიერ მუშაობას განვიხილავთ სახელმძღვანელოდან და კრიტიკული ლიტერატურიდან უსისტემოდ ამოკრეფილი ციტატები. მსობლიური ლიტერატურის შესწავლისადმი ასეთი მიდგომა ამცირებს საგნისადმი ინტერესს, ამკვიდრებს შაბლონს, ფორმალიზმს და ე. წ. „შპარგალკოპანიას“.

ყოველივე ამის გამო, დაბალია მოსწავლეთა ლიტერატურული განათლება, მათი წერათი და ზეპირი მეტყველების კულტურა, ასე მაგალითად, ქ. მცხეთის მუშა ახალგაზრდობის სკოლის IX—X კლასის მოსწავლეებს (მასწავლებელი გ. ნუცუბიძე) არა აქვთ გეგმის მიხედვით გაკვეთილის მასალის გადმოცემის ჩვევები, სრულიად არ იციან ადგილები ტექსტიდან, ძეტიც, ზოგჯერ სწორად ვერ ასახელებენ ნაწარმოების სათაურსაც კი, უშვებენ ენობრივი ხასიათის უხვ შეცდომებს, რომლებიც ხშირად მასწავლებელს უყურადღებოდ რჩება. ამ სკოლის IX კლასის მოსწავლეები ერთმანეთში ურევენ გმირის დახასიათებას და თავგადასავალს. დაბალია აღნიშნული სკოლის VIII და X კლასების მოსწავლეთა წერითი მეტყველების კულტურა. 9 მაისს VIII კლასში (მასწავლებელი თ. ღარიბაშვილი) საკონტროლო წერა შეასრულა ოცდაორმა მოსწავლემ, მათ შორის „არადამაკმაყოფილებელი“ შეფასება მიიღო ცამეტმა, „დამაკმაყოფილებელი“—რვათ, „ქარგი“ კი—ერთმა მოსწავლემ. 8 მაისს X კლასში (მასწავლებელი გ. ნუცუბიძე) საკონტროლო თემა შეასრულა შეიღმა მოსწავლემ; მათ შორის ხუთმა მიიღო „არადამაკმაყოფილებელი“ შეფასება, ორმა კი—„დამაკმაყოფილებელი“. X² კლასის ცამეტი მოსწავლიდან „არადამაკმაყოფილებელი“ შეფასება მიიღო რვა მოსწავლემ, „დამაკმაყოფილებელი“—ოთხმა და „ქარგი“—ერთმა მოსწავლემ.

წერითი მეტყველების დაბალი დონე გამოამკლავნეს აგრეთვე ქ. ბორჯომის მუშა ახალგაზრდობის სკოლის VII და X კლასების მოსწავლეებმა (მასწავლებლები მ. ავალიანი, შ. ტაბატაძე, ო. გაბისონია).

მცხეთისა და ბორჯომის მუშა ახალგაზრდობის სკოლებში ჩატარებულმა საკონტროლო წერამ გვიჩვენა, რომ მოსწავლეებს არა აქვთ ცალკეული მხატვრული ნაწარმოებების საფუძვლიანი ცოდნა, მათგან მნიშვნელოვანი, ძირითადი საკითხების გამოყოფისა და მასალის თანმიმდევრულად, წიგნიერად გადმოცემის ცოდნა-ჩვევები; არ შეუძლიათ თემის გაშლა კონკრეტული, მხატვრული

მასალის გამოყენებით; გაგებულ არ აქვს თემები, რის გამოც ხშირად პასუხებიც არადამაკმაყოფილებელია; უჭირთ დამოუკიდებლად წერა და ცდილობენ ერთმანეთისაგან ან წინასწარ გაჩვენებული „შპარგალებსაგან“ გადაწერას.

ამასთანავე, საკონტროლო წერით ნამუშევრებში მრავლად გვხვდებით ორთოგრაფიული, სინტაქსური, სტილისტიკური და აუნქტუაციური ხასიათის შეცდომებს.

მოსწავლეთა უმრავლესობამ არ იცის სასვენი ნიშნების—მძიმის, წერტილ-მძიმის, წერტილის, ორწერტილის, ბრწყალებისა და სხვათა სწორად ხმარება. მოსწავლეთა მომზადების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ხარვეზია მათი ლექსიკონის სიღარიბე, სიტყვების ლექსიკური მნიშვნელობის უცოდინარობა და სხვ.

ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლები არადა-მაკმაყოფილებლად ასრულებენ წერითი მუშაობის სახეების, რაოდენობისა და შეფასების ნორმების შესახებ განათლების სამინისტროს მეთოდურ მითითებებს: მოსწავლეებს უმთავრესად ერთი და იგივე სახის თემაზე ავარჯიშებენ, შეუმჩნეველად ტოვებენ შეცდომებს მათ ნაწერებში, ცუდად მუშაობენ ტიპობრივ შეცდომათა გასწორებაზე, სისტემატურად არ ასწორებენ საკლასო და საშინაო წერით სამუშაოებს და სხვ.

აღნიშნულ სკოლებში საკმაო ყურადღება არ ექცევა მასწავლებელთა შორის მოწინავე პედაგოგიური გამოცდილების განზოგადებას და მათი პოლიტიკური და პედაგოგიურ-მეცნიერული ღონის ამალლებას. მასწავლებელთა შორის იშვიათად ეწყობა ლექციამოხსენებანი მიმდინარე პოლიტიკისა, სწავლებისა და აღზრდის აქტუალურ საკითხებზე. მცხეთის მუშა ახალგაზრდობის სკოლის წლიურ სამუშაო გეგმაში არ ჩანს მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ასამალლებლად გასატარებელი კონკრეტული ღონისძიებანი.

უფერულად მუშაობენ ქართული ენისა და ლიტერატურის მეთოდკომისიები. მათი სამუშაო გეგმები ზოგადია, განსახილველი საკითხები—ბუნდოვანი, წაკითხული მოხსენებანი კი ზერეღე. მეთოდკომისიების მუშაობის შინაარსის დამახასიათებლად საკმარისია ითქვას, რომ ამ სკოლაში დღემდე განხილული არ არის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების V—X კლასებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ განათლების სამინისტროს 1961 წლის 29 ივნისის ბრძანება. სკოლებში ფორმალურად არსებობს ბიბლიოთეკები; ისედაც მცირე ლიტერატურა უწესრიგოდ, დაუმუშავებლად და უმოძრაოდ აწყვიდა

კარდებში; თავმინებებულთა კლასგარეშე კითხვა და მოსწავლეთა ლიტერატურული წრე.

აღნიშნული საგნების სწავლების გაუმჯობესებას ხელს უწყობს ის გარემოება, რომ მოუწესრიგებელია მასწავლებელთა სასწავლო დატვირთვა, ქ. მცხეთის მუშა ახალგაზრდობის სკოლის 4 კლასში სამი ლიტერატორი მუშაობს. არანორმალურია ის გარემოებაც, რომ საღამოს სკოლებში ინიშნებიან ახალგაზრდა, ჯერ კიდევ სათანადო პრაქტიკული გამოცდილების არმქონე მასწავლებლები.

ნაკლოვანებანი ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლებაში გამოწვეულია იმითაც, რომ სახალხო განათლების ადგილობრივი ორგანოები და სკოლების ხელმძღვანელები სათანადო დახმარებას და კონტროლს არ ახორციელებენ ამ საგნების სწავლებაზე; სასკოლო ბიბლიოთეკებს და პედაგოგიურ კაბინეტებს არ აქვთ აუცილებელი პედაგოგიკურ-მეთოდოლოგიური ლიტერატურა, ყურნალ-გაზეთები; სკოლების დირექტორები მცირე რაოდენობით ისმენენ გაკვეთილებს და ამასთან საგნის სწავლების გაუმჯობესების მიზნით კონკრეტულ ღონისძიებებს ვერ სახავენ სკოლების პედსაბჭოებისა და განათლების განყოფილებათა სახალხო განათლების საბჭოების მსჯელობის საგნად ჯერ კიდევ არ გამზდარა მშობლიური ენისა და ლიტერატურის სწავლების საკითხი.

გ ბ რ ძ ა ნ ე ბ .

1. ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებმა:

ა) ღრმად შეისწავლონ საღამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების წინაშე დასმული ახალი ამოცანები და მშობლიური ენისა და ლიტერატურის როლი მათ გადასაწყვეტად; თავიანთ ყოველდღიურ მუშაობაში სათანადო ანგარიში გაუწიონ საღამოს (ცვლის) სკოლების მუშაობის სპეციფიკურ პირობებს;

ბ) უზრუნველყონ თავიანთი იდეურ-პოლიტიკური და მეცნიერულ-პედაგოგიური ღონის სისტემატურად ამაღლება და ამ მიზნით გულმოდგინედ იმუშაონ სათანადო პოლიტიკური, მხატვრული პედაგოგიკურ-მეთოდოლოგიური ლიტერატურის შესწავლისა და მათი შემოქმედებითად გამოყენებისათვის;

გ) ქმედითი ღონისძიებანი განახორციელონ გაკვეთილის როლის ასამაღლებლად; გონივრულად შეახამონ სასკოლო გაკვეთილი წიგნზე მოსწავლე ახალგაზრდობის დამოუკიდებლად მუშაობასთან; ზუსტად განსაზღვრონ შესწავლილი მასალიდან ძირითადი, მოსწავლეთათვის დამოუკიდებლად ძნელად დასაძლევნი საკითხები და მიაღწიონ კლასში მათ ათვისებას;

დ) გულმოდგინედ შეისწავლონ ახლად მიღებულ მოსწავ-

ლეთა მომზადების დონე, გამოავლინონ ხარვეზები მათ კონკრეტულად, დაეწყოებული საკითხების გასამეორებლად საკონსულტაციო თუ დამატებითი მუშაობის ჩატარების გზით, მიაღწიონ ნაყოფიერებას ახალი სააროგრამო მასალის ასათვისებლად მტკიცე უზრუნველყოფის მომზადებას;

ე) გადაჭრით გარდაქმნან ქართული ენის სწავლება, გააუმჯობესონ გაკვეთილების ხარისხი, მეტი ყურადღება დაუთმონ არაქტიულ ვარჯიშს და შესწავლილი მასალების განმეორება-განმტკიცებას; მტკიცედ დანერგონ სწავლებაში თვალსაჩინოება;

ვ) ლიტერატურის სწავლებისას განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ მხატვრული ნაწარმოების ტექსტზე მუშაობას, ენის, ლექსის ანალიზს, მოქმედ პირთა საქმიანობის და მათი ურთიერთობის დახასიათების ზეაირად და წერილობით მწყობრად გადმოცემის უნარის შემუშავებას; აღმოფხვრან ლიტერატურის სწავლებაში შაბლონი და ფორმალისმი.

ზ) სათანადო ყურადღება მიაქციონ მოსწავლეებში წიგნზე დამოუკიდებლად მუშაობის ჩვევების აღზრდას, მწეოლის მიერ შექმნილი ცოცხალი სურათებისა და ხასიათების გააზრებისათვის გეგმავომიერ მუშაობას, საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ლიტერატურის დიდმხიშვნელოვანი როლის სწორად გაგებინებას.

თ) გადაჭრით გარდაქმნან მუშაობა მოსწავლეთა წერიითი მეტყველების კულტურის ასამაღლებლად; ღრმად შეისწავლონ წერიითი ნამუშევრების გასწორების მეთოდიკა, გულდასმით იმუშაონ მოსწავლეთა საკონტროლო, საკლასო და საშინაო წერით ნამუშევრებში დაშვებული შეცდომების გასწორებაზე; ბოლო მოუღონ ქართულ ენასა და ლიტერატურაში წერიითი მუშაობის სახეების, რაოდენობისა და შეფასების ნორმების შესახებ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მეთოდურ მითითებათა შეუსრულებლობას;

ი) მიიღონ ზომები ლიტერატურული წრეების შესაქმნელად და კლასგარეშე კითხვით მოსწავლეთა დასაინტერესებლად; ამ მიზნით მჭიდრო, საქმიანი კავშირი დაამყარონ სასკოლო ბიბლიოთეკებთან.

2. სკოლების დირექტორებმა და სასწავლო ნაწილის გამგეებმა:

ა) გადაჭრით გააუმჯობესონ ხელმძღვანელობა და კონტროლი ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მუშაობაზე; მტკიცედ დანერგონ პრაქტიკაში მასწავლებელთა შორის გამოცდილების ურთიერთგაზიარება;

ბ) ქმედითი ღონისძიებანი განახორციელონ მოსწავლეთა

შეპირი და წერიითი მეტყველების კულტურის ასამაღლებლად, მი-
აღწიონ ნათ მიერ პროგრამით გათვალისწინებული მასალების შეგ-
ნებულად, ცნობიერად ათვისებას;

გ) მტკიცე მეთვალყურეობა დააწესონ საწრეო და გარეშე კითხვაზე, მკვეთრად აამაღლონ ამ საქმეში სასკოლო ბიბ-
ლიოთეკის როლი;

დ) სათანადო ზომები მიიღონ სკოლებში მტკიცე ორთოგ-
რაფიული რეჟიმის, მართლწერისა და მართლმეტყველების დასა-
ცავად; წესრიგში მოიყვანონ ამ მხრივ ყველა სასკოლო დოკუმენტი;

ე) მკვეთრად გააუმჯობესონ ქართული ენისა და ლიტერა-
ტურის საგნობრივი მეთოდკომისიების მუშაობა; გადაჭრით უკუაგ-
დონ ამ დარგში დღემდე გამეფებული ფორმალისმი;

ვ) დროულად მიიღონ აუცილებელი ზომები სახელმძღვა-
ნელოებით და სხვა სასწავლო ნივთებით ნოსწავლეთა უზრუნველ-
საყოფად.

3. საგნის სწავლების არადამაკმაყოფილებლად დაყენებისა და
მოსწავლეთა დაბალი მომზადების გამო მცხეთისა და ბორჯომის
მუშა ახალგაზრდობის სკოლების ქართული ენისა და ლიტერატუ-
რის მასწავლებლებს გ. ნუტუბიძეს და გ. ავალიანს მიეთითოთ.

4. მცხეთისა და ბორჯომის მუშა ახალგაზრდობის სკოლე-
ბის დირექტორებს ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლებაზე
არადამაკმაყოფილებელი ხელმძღვანელობის გამო მიეთითოთ.

5. მცხეთისა და ბორჯომის რაიონების განათლების განყო-
ფილებებმა (ამხ. ამხ. აღ. ბარისაშვილმა და ბ. მინჯიამ):

ა) ქმედითი ხელმძღვანელობა და კონტროლი განახორციე-
ლონ ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მუშაო-
ბაზე; შეისწავლონ ამ საგნების სწავლების მდგომარეობა და გაატა-
რონ საჭირო ღონისძიებანი, ერთის მხრივ, შემჩნეულ ნაკლოვანე-
ბათა აღმოფხვრის, მეორე მხრივ, კი მოწინავე პედაგოგიური გა-
მოცდილების განზოგადების მიზნით;

ბ) მკვეთრად გააუმჯობესონ პედაგოგიური კაბინეტების
მუშაობა; სისტემატურად შეავსონ ისინი ახალი პოლიტიკური,
მხატვრული და პედაგოგიურ-მეთოდოლოგიური ლიტერატურით; მკაცრი
მეთვალყურეობა დააწესონ პედაგოგიკების წიგნადი ფონდია და-
ნუშავებაზე, აღრიცხვასა და დაცვაზე;

გ) საღამოს სკოლებისათვის სათანადო დახმარების გაწე-
ვით მიაღწიონ კანონით დაწესებული შეღავათების მიღებას იმ
მოსწავლეთა მიერ, რომლებიც წარმატებით ათავსებენ სწავლას და
შრომას.

6. განათლების სამინისტროს პედაგოგიკის მეცნიერებათა ინსტიტუტმა (აშხ. გ. ნიორაძემ):

ა) ქართულ ენასა და ლიტერატურაში გაკვეთილების სისტემატური მოაქვია, შემუშავებულ ნაკლოვანებათა აღმოჩენის შესაძლებლობის გაწევის და მოწინავე მასწავლებელთა გამოცდილების განზოგადებით კიდევ უფრო გააძლიეროს შემდგომში საღამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებისადმი არაქტიკული დახმარება;

ბ) სათანადო ღონისძიებანი განხორციელოს საღამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ქართული ენისა და ლიტერატურის პროგრამების გაუმჯობესების მიზნით.

7. განათლების სამინისტროს მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა (აშხ. თ. ზახაშვილმა) ადგილებზე გაკვეთილების მოსმენით, საკუროსო, სასემინარო და სალექციო მუშაობის შემდგომი გაძლიერებით ხელი შეუწყოს აღნიშნული სკოლების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის აედაგოგიურ მეთოდური კვალიფიკაცია ამაღლებაში.

8. განათლების სამინისტროს მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლების განყოფილებამ (აშხ. რ. კანდელაკმა) პედაგოგიკის მეცნიერებათა ინსტიტუტთან ერთად წარმოადგინოს კონკრეტული ღონისძიებანი საღამოს სკოლების IX—XI კლასებში ქართული ენის სწავლების შემოღების შესახებ.

9. განათლების სამინისტროს სარევიზიო ჯგუფმა (აშხ. ვ. ბოკუჩავამ) აერიოდულად შეისწავლოს სასკოლო ბიბლიოთეკებსა და რაიონულ (საქალაქო) პედაგოგიურ კაბინეტებში ლიტერატურის შეცენის, მისი აღრიცხვა-დაცვის მდგომარეობა და შედეგები მოახსენოს კოლეგიას.

10. გაზეთმა „სახალხო განათლებამ“ (აშხ. გ. საჯაიამ) და ჟურნალმა „სკოლა და ცხოვრებამ“ (აშხ. ვ. მგალობლიშვილმა) სათანადო ადგილი დაუთმონ საღამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების აქტუალური საკითხების გაშუქებას.

11. ეს ბრძანება სათანადო პრაქტიკულ ღონისძიებათა გატარების მიზნით განხილულ იქნეს რესპუბლიკის ყველა საღამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის პედაგოგიური საბჭოების სხდომებზე.

12. მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლების განყოფილებამ ახალ, 1952/63 სასწავლო წლის აირველ ნახევარში შეისწავ-

ლოს რესპუბლიკის სკოლებში ამ ბრძანების შესრულების მიმდინარეობა და შედეგები მოახსენოს განათლების სამინისტროს კოლეგიას.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1961 წლის 23 მაისის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი **თ. ლაშქარაშვილი**

აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებს

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო ამასთან ერთად გიგზენით საინსტრუქციო-მეთოდურ წერილს „სალამოს (ცელის) ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლების მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების შესახებ“.

წინამდებარე წერილით დაუყოვნებლივ უზრუნველყავით სალამოს (ცელის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლები, აგრეთვე სათანადო ფაბრიკა-ქარხნები, კოლმეურნეობები, საბჭოთა მეურნეობები და ამ სკოლების მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებით დაინტერესებული ყველა წარმოება-დაწესებულების ხელმძღვანელები.

ამასთანავე აუცილებელია გულდასმით განიხილოთ აღნიშნული საინსტრუქციო-მეთოდური წერილი და სკოლის მუშაკების, აგრეთვე საწარმოების, საბჭოთა მეურნეობებისა და კოლმეურნეობების სპეციალისტთა შენიშვნები და წინადადებანი მისი შინაარსის შესახებ ა/წ 10 სექტემბრამდე წარმოუდგინოთ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

სალამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლების მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების შესახებ (საინსტრუქციო-მეთოდური წიგნილი)

სკკპ პროგრამა მოითხოვს მოზრდილთა განათლების ისე დაყენებას, რომ მათ შეეძლოს წარმოების სფეროში მუშაობას შეუთავსონ სწავლების გაგრძელება პირადი მოწოდებისა და საზოგადოების მოთხოვნილების შესაბამისად. ამ ამოცანის პრაქტიკული გადაწყვეტა მოითხოვს სალამოს სკოლებში არა მარტო მოსწავლეთა ზოგადსაგანმანათლებლო მომზადების გაუმჯობესებას, არამედ პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების კარგად ორგანიზებას.

სალამოს სკოლების სასწავლო გეგმით, გარდა ზოგადსაგანმანათლებლო საგნებისა, გათვალისწინებულია არასავალდებულო, ფაქულტატური მეცადინეობა მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად, რისთვისაც ქალაქისა და სოფლია სკოლების V—VIII კლასებში გამოყოფილია კვირაში ერთი, ხოლო IX—XI კლასებში—ორი აკადემიური საათი.

ყველა სალამოს სკოლაში მეცადინეობა მოსწავლეთა კვალიფიკაციის ასამაღლებლად ხორციელდება თანდათანობით, ამ სკოლების ახალ სასწავლო გეგმებზე გადასვლასთან დაკავშირებით. იმ შემთხვევაში, როცა ხარჯებს ამ მეცადინეობისათვის ეწევა წარმოება, საბჭოთა მეურნეობა, კოლმეურნეობა, მუშაობა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის შეიძლება ტარდებოდეს არა მარტო იმ კლასებში, რომლებიც უკვე გადავიდნენ ახალ სასწავლო გეგმაზე, არამედ ყველა კლასშიც.

ამჟამად საქართველოს სსრ სალამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლება ხორციელდება სხვადასხვა ფორმით და ბევრმა სკოლამ ამ მხრივ უკვე შეიძინა ზოგიერთი დადებითი გამოცდილება.

რესპუბლიკის ზოგი სალამოს სკოლა სარგებლობს საწარმოებში არსებული მუშათა საწარმოო ტექნიკური კურსების პროგრამით

მომუშავე ტექნიკური სწავლების ფორმით, 2—3 წლის სწავლების ვადის მქონე მიზნობრივი დანიშნულების კურსებით და ოსტატთა სკოლებით. სოფლის ახალგაზრდობის ზოგი სკოლა სოფლის მეურნეობის მშრომელთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებით დაკავშირებული საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოებისა და დამზადების სამინისტროს მიერ აგროზოოტექნიკური კურსებისათვის დამტკიცებული პროგრამით.

როგორც წესი, სალამოს სკოლების მოსწავლეები თავიანთ კვალიფიკაციას იმაღლებენ საწარმოების, კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობის გეგმების შესაბამისად, იმ პროფესიასა და სპეციალობაში, რომლებშიც ისინი მუშაობენ, სწავლების კურსის დამთავრების შემდეგ მოსწავლეები აბარებენ გამოცდებს და გადიან კვალიფიციურ გასინჯვას, რის შემდეგაც მიენიჭებათ მორიგი, უფრო მაღალი საწარმოო თანრიგი. მაღალი საწარმოო კვალიფიკაციის მქონე მოსწავლეთათვის მეცადინეობა ეწყობა იმ პროგრამით, რომლითაც გათვალისწინებულია ინჟინერ-ტექნიკური მომზადების ელემენტები.

დიდ საწარმოებთან და საბჭოთა მეურნეობებთან არსებულ მთელ რიგ სკოლებში ეწყობა მეორე ან მონათესავე პროფესიის შემსწავლელი ჯგუფებიც.

სხვაგვარად ეწყობა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლება იმ სალამოს (ცელის) სკოლებში, რომლებიც ემსახურებიან რამდენიმე სხვადასხვა საწარმოს, დაწესებულებას და ამის გამო, პროფესიის მიხედვით მოსწავლეთა შემადგენლობაც სხვადასხვაგვარია. ასე, მაგალითად, ზოგ სალამოს სკოლაში მოსწავლეებს ეძლევათ ცოდნა კონკრეტულ ეკონომიკასა და შრომის ორგანიზაციაში და, თუმცა სკოლა არ აყენებს მოსწავლეთა თანრიგის ამაღლების ამოცანას, ასეთი მუშაობა ხელს უწყობს მათ საწარმოო საქმიანობას და შრომის ნაყოფიერების ზრდას.

ბევრ სკოლაში პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლება ხელს უწყობს აგრეთვე მოსწავლეებს მეცნიერებათა საფუძვლების წარმოებასთან, საწარმოო შრომასთან სწავლების კავშირის უნარიანად განხორციელებაში.

მაგრამ სახალხო განათლების ორგანოები და პედაგოგიური კოლექტივები სალამოს სკოლების მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების საქმეში ხვდებიან დიდ სიძნელეებს. ამ მუშაობაში ჯერ კიდევ ადგილი აქვს სერიოზულ ნაკლოვანებებს.

მთელ რიგ სკოლებში პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლება

წარმოებს მოსწავლეთა ზოგადსაგანმანათლებლო დონის გათვალისწინების გარეშე. ცალკეული საეციალური საკითხების შესწავლა არ ემარება მოსწავლეთა მიერ მეცნიერებათა საფუძვლების ცოდნის და ამიტომ იგი ფორმალურ ხასიათს ატარებს. ასე, მაგალითად V კლასის მოსწავლეებთან ლითონის დნობის საკითხის შესწავლა მაშინ, როცა მათ ჯერ კიდევ არ იციან ფიზიკა და ქიმია, მიზანშეუწონელია, რადგანაც მოსწავლეებს არ შეუძლიათ აითვისონ დნობის ტექნოლოგიის მეცნიერული საფუძვლები.

ზოგ სკოლაში, სადაც მოსწავლეები სრულყოფენ თავიანთ მომზადებას იმ სპეციალობაში, რომელშიც იპინი მუშაობენ, პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების შინაარსი განისაზღვრება მხოლოდ სატარიფო-საკვალიფიკაციო ცნობარის მოთხოვნებით და არ ითვალისწინებს მოსწავლეთა ზოგადტექნიკური ჰორიზონტის ზრდას, რაც საგრძნობლად ამცირებს ამ მუშაობის ეფექტურობას.

ზოგ სკოლაში არის ცდა მეცნიერებათა საფუძვლების სწავლება არასწორად დაუქაჩვირონ პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებას ფიზიკაში, ქიმიაში, მათემატიკასა და სხვა საგნებში. ამ შემთხვევაში კაენირო ხორციელდება მხოლოდ ცალკეული თემების გავლის დროს; სასწავლო პროგრამიდან ტოვებენ მთელ რიგ ძირითად საკითხებს და მათი შესწავლა გადააქვთ სპეციალურ და ზოგადტექნიკურ კურსებზე. ყველაფერი ეს, ცხადია, არღვევს საგნის ლოგიკას, მასალის თანმიმდევრობით განლაგებას და ამის შედეგად აუარესებს მოსწავლეთა ზოგადი განათლების ხარისხს.

ცალკეული ანდაგოგიური კოლექტივები პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად სარგებლობენ არა მარტო ფაკულტატური მეცადინეობისა და საკონსულტაციოდ გამოყოფილი საათებით, არაჰედ ისტორიის, გეოგრაფიისა და სხვა საგნებისათვის გათვალისწინებული დროითაც. ეს ამცირებს მოსწავლეთა ზოგადსაგანმანათლებლო მომზადებას, აუარესებს ცალკეულ საგნებში მოსწავლეთა მომზადების ხარისხს.

ზემოთ აღნიშნული ყველა ნაკლი საღამოს სკოლების მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების ორგანიზაციასა და შინაარსში აქვეითებს ამ მუშაობის ეფექტიანობას.

მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების საქმეში საღამოს სკოლების პედაგოგიური კოლექტივებისადმი დახმარების მიზნით, წინამდებარე წერილში, ამ მუშაობაში მიღებული გამოცდილების საფუძველზე, მოცემულია მთელი რიგი რეკომენდაციები.

სკოლა, რომელიც ახორციელებს მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებას და ატარებს შესაბამის ალმარდელობით მუშაობას, უნდა ისწრაფოდეს;

ა) ხელი შეუწყოს მშრომელთა განუწყვეტელ საწარმოო და საერთო კულტურის ზრდას;

ბ) აამაღლოს მოსწავლეთა ზოგადტექნიკური პირიზონტი, სოფლის სკოლებში კი—აგრეთვე გააცნოს მოსწავლეებს სოფლის მეურნეობის წარმოების ბუნებრივი ეკონომიური პირობები;

გ) ხელი შეუწყოს მოსწავლეთა პროფესიული თანრიგის ამაღლებას და სამუშაოზე მათ წინსვლას, საჭიროებისას დაეხმაროს მოსწავლეებს მოსახლურ ან ახალი პროფესიის (სპეციალობის) მიღებაში;

უზრუნველყოს სოფლის სკოლებში სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის კარგად მცოდნე, ტრაქტორსა და კომბაინზე მომუშავე, აგროტექნიკისა და მეცხოველეობის აუცილებელი ცოდნის მქონე, აგრეთვე ელექტროფიკაციისა და მშენებლობაში მასობრივ პროფესიებს დაუფლებული კადრების მომზადება;

აამაღლოს წარმოებაში მოსწავლეთა შრომითი აქტივობა, ხელი შეუწყოს სოციალიზატურ შეჯიბრებაში მათ ჩაბმას კომუნისტური შრომის კოლექტივისა და დამკვრელის სახელის მოსაპოვებლად, განავითაროს მოსწავლეებში ინიციატივა და თვითმოქმედება, შრომისადმი შემოქმედებითი დამოკიდებულება;

ე) მოამზადოს მოსწავლეები ტექნიკური პროგრესის, წარმოების პროგრესული მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის, გამოგონებისა და რაციონალიზაციის განსახორციელებლად აქტიური მონაწილეობისათვის.

მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებამ ხელი უნდა შეუწყოს აგრეთვე ზოგადი და ალიტექნიკური განათლების ხარისხის გაუმჯობესებას.

მეცადინეობამ მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად, შეძლებისდაგვარად, უნდა შეევალოს მოსწავლეთათვის წარმოებაში სპეციალური საწარმოო-ტექნიკური კურსები. ეს გაათავისუფლებს მოსწავლეებს ორ ადგილას მეცადინეობისაგან და ამავე დროს უფრო მიზანწრაფულ ხასიათს მისცემს სკოლაში მუშაობას.

სალამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოს-

წველთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლება უნდა განხორციელდეს საწარმოებში საბჭოთა მეურნეობებსა და კოლმეურნეობებში კადრების მომზადების პერსპექტიული გეგმის შესაბამისად.

პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების შინაარსი და ორგანიზაციული ფორმები

პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების აუცილებელი პირობა მოსწავლეთა კარგი ზოგადსაგანმანათლებლო და პოლიტექნიკური მომზადება. მეცნიერებათა საფუძვლების შესწავლის პროცესში მოსწავლეებს ღრმად უნდა გაეაცნოთ ბუნების მეცნიერების საფუძვლები და წარმოების ტექნოლოგია. ამასთან დაკავშირებულ სწავლების პროცესში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს საწარმოო გამოცდილებით სარგებლობას, ლაბორატორიულ და პრაქტიკულ მუშაობას წარმოების მოწყობილობასთან (ან სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკასთან) უფრო მჭიდრო კავშირში.

მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებაში უშუალო მუშაობა ხორციელდება სპეციალურ მეცადინეობაზე ტექნიკაში, ტექნოლოგიაში, ეკონომიკაში და წარმოების ორგანიზაციაში. ამ მეცადინეობათა ხასიათი არ შეიძლება ერთნაირი იყოს ერთ სკოლასა და მით უმეტეს სხვადასხვა სკოლაში.

მეცადინეობათა შინაარსი და ფორმა დამოკიდებულია, უწინარეს ყოვლისა, სკოლის მოსწავლეთა შემაღვლენობისაგან, მათი პროფესიებისა და საეციალოებების, სკოლის სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის ორგანიზაციის თავისებურებისაგან (ცვლიანი მეცადინეობა, სკოლის ტიპი და სხვ.). მეცადინეობის შინაარსი და ფორმა დამოკიდებულია აგრეთვე იმ წარმოების ხელახალი ტექნიკური აღჭურვის ან საბჭოთა მეურნეობებსა და კოლმეურნეობებში ახალი ტექნიკის დანერგვის ამოცანებსა და პერსპექტივებზე, სადაც მუშაობენ მოსწავლეები, მოწყობილობის მოდერნიზაციაზე, კომპლექსური მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის განხორციელებაზე, ახალ ტექნოლოგიაზე გადასვლასა და სხვა სათანადო ფაქტორებზე. პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად მეცადინეობის შინაარსის განსაზღვრისას აუცილებელია ანგარიში გაეწიოს მოსწავლეთა ზოგადსაგანმანათლებლო მომზადებას.

მეცადინეობის შინაარსი პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებაში შეიძლება განისაზღვროს:

წარმოების კონკრეტული ეკონომიკისა და ორგანიზაციის (1), ზოგადტექნიკური დისციპლინის (2), სპეციალური კურსების (3),

წარმოების მოწინავე გამოცდილებით მოსწავლეთა შესაბამისად
ლად შრომის ნოვატორთა და წარმოების მოწინავე მეთოდურისა
და ხერხების შესწავლით (4).

თუ პროფესიული კვალიფიკაციის ამღობვა ხდება სპეციალი-
ლობაში, რომელშიც უკვე მუშაობენ მოსწავლეები, მაშინ ძირითადი
ყურადღება თეორიულ მომზადებას ექცევა, პრაქტიკულ ჩვევთა
სრულყოფა კი უშუალოდ მათი ყოველდღიური საწარმოო შრო-
მის პროცესში ხდება საწარმოების, საბჭოთა მეურნეობებისა და
კოლმეურნეობათა მიერ გამოყოფილ საეციალისტთა ხელმძღვანე-
ლობით.

V—VIII კლასების მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის
ამღობვა შეიძლება განხორციელდეს სხვადასხვა გზით.

ყველა ქალაქის სკოლის V—VI კლასების მოსწავლეებს შეიძ-
ლება შევასწავლოთ საწარმოო ნახაზები, VII—VIII კლასებში სხვა-
დასხვა პროფესიის მქონე მოსწავლეებს გავაცნოთ ტექნიკური ხაზ-
ვის ელემენტები, ერთგვარი პროფესიის მქონე მოსწავლეთაგან და-
კომპლექტებულ კლასში კი შეიძლება გავლილ იქნეს მიზნობრივი
(მოწყობილობის ახალი სახეები, წარმოების ახალი ტექნოლოგიური
პროცესები, ნედლეულის ახალი სახეები, მათი თვისებები და ტექ-
ნიკური აპრობები და სხვ.) და აგრეთვე საეციალური დანიშნულე-
ბის კურსები. საეციალურ კურსებად შეიძლება რეკომენდებულ იქ-
ნეს: მანქანათმშენებელ ქარხნებთან არსებული სკოლებისათვის „მან-
ქანათმშენებლობის წარმოების საფუძვლები“, საფეიქრო ფაბრიკებ-
თან მომუშავე სკოლებისათვის — „საფეიქრო მრეწველობის საფუძ-
ვლები“ და სხვ.

ამავე პრინციპით უნდა იყოს ორგანიზებული სოფლის ახალ-
გაზრდობის საღამოს სკოლების V—VIII კლასების მოსწავლეთა
პროფესიული კვალიფიკაციის ამღობვა მექანიზაციის, სოფლის
მეურნეობის ელექტროფიკაციისა და მშენებლობის საეციალობებში.
იმ სოფლის სკოლებში, რომლებშიც ხორციელდება პროფესიული
კვალიფიკაციის ამღობვა მემცენარეობისა და მეცხოველეობის
სპეციალობებში, V—VIII კლასებში მეცადინეობის შინაარსი შეიძ-
ლება იყოს სხვადასხვაგვარი და ისწავლებოდეს მემცენარეობის ან
მეცხოველეობის საფუძვლები. აქ შეიტანება აგრეთვე შრომატევად
სამუშაოთა მექანიზაციის საკითხები სოფლის მეურნეობის შესაბა-
მის დარგებში. ამასთან ერთად, განსაკუთრებული ყურადღება ეთ-
მობა ახალი ტექნიკის შესწავლას, აგრეთვე კომპლექტურ მექანიზა-
ციას მემცენარეობაში.

სპეციალური კურსების დამთავრებისას, როგორც ქალაქის,

ისე სოფლის სკოლებში რეკომენდებულია ელემენტარული ცნობების შესწავლა შესაბამისი წარმოების კონკრეტულ ეკონომიკასა და ორგანიზაციაში.

ქალაქისა და სოფლად ახალგაზრდობის საღამოს (გერმანული ენის) სკოლების IX—XI კლასებში მოსწავლეებთან ფაქულტატური მეცადინეობის ჩირითად მიმართულებად უნდა მივიჩნიოთ მათი პროფესიული კვალიფიკაციის შეპდგომი სრულყოფა, აგრეთვე ახალი პროფესიების ან მონათესავე საეციალობათა დაუფლება. ამისათვის სკოლების ტიპის მიხედვით, შეიძლება შეიქმნას ოსტატთა ჯგუფები, მოწინავე გამოცდილების სკოლები, საეციალური კურსები და სხვ. ასეთი ჯგუფების დაკომპლექტება უნდა მოხდეს მოსწავლეთა სურვილის მიხედვით. ამასთან, ახალი პროფესიების ან მონათესავე საეციალობათა დასაუფლებლად ასეთი ჯგუფები იქმნება ერთი ან რამდენიმე პარალელური კლასისაგან. შეიძლება ასეთი ჯგუფები შეიქმნას სხვადასხვა კლასის მოსწავლეთაგან. თუ კლასი სხვადასხვა პროფესიისა და საეციალობის მქონე მოსწავლეთაგან შედგება, მაშინ კვალიფიკაციის ამაღლება შეიძლება მოვაწყოთ ინდივიდუალური წესით, წარმოების მოწინავეებზე (ოსტატები, ტრაქტორისტები, კომბაინერები, მეცხოველეები და სხვა) მოსწავლეთა მიმაგრების გზით.

უფროს კლასებში მეცადინეობა პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად წარმოადგენს V—VIII კლასებში ჩატარებულ მუშაობის გაგრძელებას. იმ მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლება, რომლებიც უშუალოდ შედიან საღამოს (ცვლის) სკოლების უფროს კლასებში, შეიძლება ვაწარმოოთ V—VIII კლასებისათვის გათვალისწინებული პროგრამის მოცულობით.

სკოლებში, სადაც შეიძლება კლასის ან ჯგუფის დაკომპლექტება ერთნაირი პროფესიების მქონე მოსწავლეებით, მიზანშეწონილია კვალიფიკაციის ამაღლება ორგანიზებულ იქნეს საეციალური კურსებით, რომლებიც უნდა ითვალისწინებდნენ წარმოების ახალი ტექნიკისა და ტექნოლოგიის ათვისებას მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, მშენებლობისა და სხვა შესაბამის დარგებში, ხოლო სკოლებში, სადაც მოსწავლეებს აქვთ მაღალი პროფესიული მომზადება, მიზანშეწონილია ორგანიზებულ იქნეს ინჟინერ-ტექნიკური, აგრო-ზოოტექნიკური ცოდნის ელემენტების შესწავლა, აგრეთვე ლექციების შესაბამისი ციკლის წაკითხვა.

მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების პროცესში აუცილებელია ორგანიზებულ იქნეს მეცადინეობა მოწინავე გამოცდილების შესწავლაზე. ამ შემთხვევაში მოსწავლეები შეიძ-

ლება გაეცნონ შრომის მოწინავე მეთოდებს, პროფესიულ ტექნიკას, ტექნოლოგიას და წარმოების ორგანიზაციას.

როგორც ქალაქის, ისე სოფლის სკოლებში, მოსწავლეებს შემადგენლობის გათვალისწინებით, შეიძლება შესწავლილი იქნეს სპეციალური კურსი „სამრეწველო ელექტროტექნიკა“, „ელექტროტექნიკა და ავტომატიზაციის საფუძვლები“. ამ კურსში თეორიულ საკითხებთან ერთად საჭიროა სამუშაო ადგილებზე ვუზენოთ ცალკეული ელექტრული მანქანებისა და ხელსაწყოების არაპრაქტიკული გამოყენება.

სალამოს სკოლები, რომლებშიც ბევრია მოსამსახურე პერსონალი (ვაჭრობის და საზოგადოებრივი კვების მუშაკები, დაწესებულებათა თანამშრომლები და სხვ.), მათთვის აწყობენ სპეციალურ მეცადინეობას პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად. მეცადინეობა მიმდინარეობს კლასებში, თუ ეს უკანასკნელი დაკომპლექტებულია ერთი პროფესიის მუშაკებით ან სპეციალურად სხვადასხვა კლასის მოსწავლეთაგან შექმნილ ჯგუფებში.

ვაჭრობის მუშაკებს სკოლა აძლევს ცოდნას: საქონელთმცოდნეობაში, საქონლის ძირითადი ჯგუფების ასორტიმენტის, განსაკუთრებით ახლის ასორტიმენტის, დახასიათებით; ვაჭრობის ორგანიზაციის მოწინავე ფორმებისა და მეთოდების შესახებ ახალ სავაჭრო ტექნიკაში აღრიცხვასა და ანგარიშგებაში.

საანგარიშო დარჯის მუშაკებს ეძლევა ცოდნა: საბუქხალტრო აღრიცხვის ორგანიზაციასა და გეგმიანობაში, საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის ანალიზში; კონტროლისა და სამართლის საკითხების საფუძვლებში.

საბჭოთა დაწესებულებაში მოსამსახურეები ღებულობენ პრაქტიკულ ცოდნას: მანქანაზე ბეჭდვაში, სტენობრაფიაში, საქმისწარმოების საფუძვლებში და სხვ.

მეცადინეობის შინაარსი ახალი პროფესიებისა და მონათესავე სპეციალობათა დასაუფლებლად უნდა წარმოადგენდეს თეორიული ცოდნისა და პრაქტიკულ ჩვევათა სრულ კომპლექსს, რომელიც შეესაბამება არჩეული სპეციალობის საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს.

ამ მეცადინეობათა ჩასატარებლად რეკომენდებულია, წარმოების ნოვატორების, რაციონალიზატორებისა და გამოგონებელთა მოწვევა სკოლის მოსწავლეების, აგრეთვე საშეფო და სხვა საწარმოთა მუშების რიცხვიდან.

მუშაობა პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად ტარდება როგორც სასწავლო მეცადინეობა, სადაც იხსნება ახალი მასალა და წარმოებს ცოდნის სისტემატური შემოწმება. თეორიულ

მეცადინეობასთან ერთად აუცილებელია ორგანიზებულ იქნეს პრაქტიკული მეცადინეობა უშუალოდ წარმოებაში (ახალი ტექნიკის, ინსტრუმენტების, შრომის მოწინავე მეთოდების ჩვენება, გაცნობა და სხვ.).

მეცადინეობა პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად ტარდება საწარმოების, საბჭოთა მეურნეობების, კოლმეურნეობების სპეციალისტების, აგრეთვე ამისათვის სათანადო მომზადების მქონე მასწავლებელთა მიერ.

პროგრამებს მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად ადგენენ სკოლისა და წარმოების მუშაკები. პროგრამების შედგენისას აუცილებელია, ჯერ ერთი, მასალის ისე შერჩევა, რომ ის ხელს უწყობდეს მოსწავლეთა ზოგადტექნიკური ჰორიზონტის გაფართოებას, სპეციალური (პროფესიული) ცოდნის სრულყოფას, მეორე, ითვალისწინებდეს თეორიული საკითხების პრაქტიკულ და ლაბორატორიულ შესრულებას.

მუშაობა პროფესიული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად მჭიდროდ უნდა უკავშირდებოდეს სკოლის ზოგადსაგანმანათლებლო შინაარსს. მიზანშეწონილია, ფიზიკის, ქიმიის მასწავლებლებმა გააცნონ მოსწავლეებს თანამედროვე წარმოების მეცნიერული საფუძვლები; სასწავლო მასალის შესწავლისა და ლაბორატორიულ სამუშაოთა შესრულებისას, როგორც წესი, სამრეწველო ობიექტებზე აუხსნან მათ ცალკეული მანქანებისა და მექანიზმების მოწყობილობა და მოქმედება; ამასთან დაკავშირებით ზოგიერთი ლაბორატორიული სამუშაო მიზანშეწონილია ჩატარდეს საწარმოო მოწყობილობაზე. მთავარია, რომ საღამოს სკოლების მასწავლებლები მსწავლების პროცესში უნდა ეყრდნობოდნენ მოსწავლეთა საწარმოო გამოცდილებას.

წარმატების მოპოება მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებაში შეიძლება მხოლოდ სკოლის, წარმოების, საბჭოთა მეურნეობის, კოლმეურნეობისა და დაწესებულების ერთობლივ ღონისძიებათა განხორციელების პირობებში. ეს ერთობლივი ღონისძიებანი კონკრეტულად გულისხმობს:

ა) მოსწავლეთა პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების ერთიანი გეგმის შედგენას; სამეცადინო პროგრამის დამუშავებას; კვალიფიკაციურ სპეციალისტთა შერჩევა-გამოყოფას მეცადინეობის ჩასატარებლად; თეორიული და პრაქტიკული მეცადინეობის ორგანიზაციას და მასზე კონტროლს; საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარებას და დოკუმენტების გაცემას; აუცილებელი სასწავლო-მეტერიალური ბაზის შექმნას და შესაფერისი სასწავლო სახელმძღვა-

ნელოებით მოსწავლეთა უზრუნველყოფას სპეციალურ დისციპლი-
ნებში;

ბ) მუშაობის შინაარსის განსაზღვრას ზოგადტექნიკური
ჰორიზონტის გასათვართოებლად, იმ ღონისძიებათა დაკრძალვას
და გატარებას, რომლებიც უზრუნველყოფენ ამ დარგში წარმატე-
ბას; ლექციების თემატიკის, საწარმოო ექსკურსიების, სასემინარო
მეცადინეობის შინაარსის დამუშავებას, სემინარების ჩასატარებლად
ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკთა გამოყოფას, ლექციების კითხვას, ექს-
კურსიების ჩატარებას, სახსრების გამონახვას ამ სამუშაოთა შესა-
სრულებლად.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლების
განყოფილების უფროსი • რ. კანდელაკი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1962 წლის 28 მაისის ბრძანება ზიანთუჩრის საბავშვო სახლის მუშაოების უამოწმების შედეგების შესახებ

შემოწმებით დადასტურდა, რომ ჭიათურის საბავშვო სახლში სრულიად ჩაშლილია სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობა. საბავშვო სახლში არაა შექმნილი აღსაზრდელთა სწავლა-აღზრდისათვის ნორმალური პირობები. საბავშვო სახლი არ არის უზრუნველყოფილი მაგარი და რბილი ინვენტარით, აღსაზრდელებში არაა გამომუშავებული სახელმწიფო ქონების დაცვისა და შენახვის ჩვევები, საწოლების ბადეები ჩაწყვეტილია, არაა ტანსაცმლის შესანახი კარადები და სკამები, რის გამო აღსაზრდელები ძილის დროს ტანსაცმელს ზოგჯერ იატაკზე აწყობენ. არადამაკმაყოფილებელია აღსაზრდელთა პირადი ჰიგიენა, ისინი სკოლაში ჭუჭყიანი, მოურგებელი და დახეული ტანსაცმლით დადიან. კეთილმოუწყობელია პირსახიანი, აბანო, სამრეცხაო და საპირფარეშო. აღსაზრდელებს არ აქვთ ჯაგრისები და კბილის ფხენილი. არაა მოწყობილი სპორტული მოედნები, არ გააჩნიათ საჭირო მედიკამენტები, მოუწყობელია იზოლატორი.

ძალზე დაბალია აღსაზრდელთა აკადემიური მოსწრება. მიმდინარე სასწავლო წელს I მეოთხედში შეფასებულ 58 აღსაზრდელიდან ვერ ასწრებდა 17, II მეოთხედში—12, ხოლო III მეოთხედში—15. საბავშვო სახლის აღსაზრდელთა მუშაობის აგეგმვა-აღრიცხვა არადამაკმაყოფილებლადაა დაყენებული, სამუშაო გეგმები ზოგადია.

სრულიად მოუგვარებელია აღსაზრდელთა კვება. დირექტორ ა. დემეტრაშვილის უყურადღებობის შედეგად, აღსაზრდელები ვერ ღებულობენ ნორმით გათვალისწინებულ კვების პროდუქტებს. საბავშვო სახლს ნორმასთან შედარებით არ მიუღიათ 6807 ცალი კვერცხი, 2096 კგ ბოსტნეული, 511 კგ კარტოფილი, 413 კგ მაკარონი, 207 კგ ბურის ფქვილი, 142 კგ შაქარი, 140 კგ ნამცხვარი, 4986 კგ ნატურალური რძე და სხვა. აღსაზრდელებს ეძლევათ ერთფეროვანი და უხარისხო საკმელი, ხშირად უღუფას წო-

ნაწი აკლებენ, მიმდინარე წლის 6 აპრილს დამზადებულ თითოეულ კატლეტს 15 გრამი აკლდა.

საბავშვო სახლის დირექტორი ა. დემეტრაშვილი ვერ ეტყობა საბავშვო სახლის სასწავლო-სააღმწერლო და საფინანსო-საეკონომიკურ ნეო საქმიანობაში, მას არ შესწევს უნარი სათანადო ხელმძღვანელობა და კონტროლი განახორციელოს საბავშვო სახლის მუშაობაზე.

საბავშვო სახლს არ გააჩნია 1961 წლის კვების პროდუქტების შემოსავლისა და გასავლის აღრიცხვის წიგნი.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ,

1. ჭიათურის საბავშვო სახლის დირექტორი ა. დემეტრაშვილი, რომელმაც ვერ გაართვა თავი მუშაობას—მოიხსნას თანამდებობიდან.

2. საბავშვო სახლის დირექციამ:

ა) საბავშვო სახლის მუშაობა წარმართოს იმდაგვარად, რომ იგი უზრუნველყოფდეს ბავშვების სწორ აღზრდასა და სათანადო ცოდნით შეიარაღებას; მტკიცედ დანერგოს აღსაზრდელებში სასწავლო ნივთების, სახელმწიფო ქონების დაცვის ჩვევები.

ბ) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს სანიტარულ-ჰიგიენურ პირობებს, მიაღწიოს იმას, რომ საბავშვო სახლის მთელი ნაგებობანი სუფთად და ლამაზად გამოიყურებოდეს და თითოეული აღსაზრდელი მტკიცედ იცავდეს პირად ჰიგიენას;

გ) დროულად შეიძინოს სასწავლო ნივთები და თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღები;

დ) საბავშვო სახლი უზრუნველყოს მაგარი და რბილი ინვენტარით;

ე) აღსაზრდელთა ფიზიკური გაჯანსაღებისა და გართობის მიზნით მოაწყოს სპორტული მოედნები;

ვ) იზრუნოს აღსაზრდელთა კვების ხარისხის გაუმჯობესებაზე და ნორმით დაწესებული პროდუქტების დროულად მიღებაზე.

ზ) მტკიცე კონტროლი დააწესოს საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობაზე.

3. ჭიათურის განათლების განყოფილებამ (გამგე თ. მოდებაძე): ათი დღის ვადაში შეარჩიოს საბავშვო სახლის დირექტორის თანამდებობაზე შესაფერისი კანდიდატურა და წარმოადგინოს დასამტკიცებლად;

ბ) სისტემატური დახმარება და კონტროლი განახორციელოს საბავშვო სახლის მუშაობაზე.

4. სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველო-
ლომ უზრუნველყოს კონტროლი ამ ბრძანების შესრულებაზე.
საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
1962 წლის 25 მაისის დადგენილება.

საქართველოს
განათლების
მინისტროს
სამმართველო-
ლო

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

